

Hogeschool van Arnhem en Nijmegen

Sport en Bewegingseducatie

Beperkte opleidingsbeoordeling

Inleiding

Dit visitatierapport bevat de beoordeling van de bestaande hbo-bacheloropleiding Sport en Bewegingseducatie (SBE) van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN). De beoordeling is uitgevoerd door een visitatiepanel dat door NQA in opdracht van de HAN is samengesteld. Het panel is in overleg met de opleiding samengesteld en is voorafgaand aan de visitatie goedgekeurd door de NVAO.

Het rapport beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel. Het is opgesteld conform het *Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling* van de NVAO (22 november 2011) en het *NQA Protocol 2012 voor de beperkte opleidingsbeoordeling*.

De visitatie heeft plaatsgevonden op woensdag 26 september 2012.

Het visitatiepanel bestond uit:

De heer W. Ludeke, voorzitter (voorzitter, domeindeskundige);

De heer dr. R. Mombarg (domeindeskundige);

De heer drs. C.A. van Loon (domeindeskundige);

De heer D.L.O. van den Ende (studentlid).

Mevrouw M. Snel B HRM & B Ed en mevrouw drs. I.G.A. Smid, auditoren van NQA, traden op als secretaris van het panel.

Bij de aanvraag werd door de instelling een kritische reflectie aangeboden die naar vorm en inhoud voldeed aan de eisen van het desbetreffende beoordelingskader van de NVAO en aan de eisen van het *NQA Protocol 2012*. Het panel heeft de kritische reflectie bestudeerd en een bezoek aan de opleiding gebracht. De kritische reflectie en alle overige (mondeling en schriftelijk) verstrekte informatie hebben het visitatiepanel in staat gesteld om tot een weloverwogen oordeel te komen.

Het visitatiepanel verklaart dat de beoordeling van de opleiding in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Utrecht, 28 november 2012.

Panelvoorzitter

De heer W. Ludeke

Paneisecretaris

Mevrouw M. Snel B HRM & B Ed
Mevrouw drs. I.G.A. Smid

Samenvatting

Het visitatiepanel concludeert op basis van de visitatie dat de hbo-bacheloropleiding Sport en Bewegingseducatie (voltijd, Nijmegen) van de HAN van voldoende kwaliteit is. Het panel beoordeelt de opleiding als voldoende.

Standaard 1 Beoogde eindkwalificaties

De opleiding Sport en Bewegingseducatie leidt studenten op tot hoogopgeleide bewegingsdeskundigen die complexe vraagstukken uit de praktijk kunnen oplossen en daarbij sport als middel inzetten om gezondheid te bevorderen bij specifieke doelgroepen. Dit binnen de kaders van sportparticipatie, gezondheidsbevordering en vrijetijdsbesteding. Samen met het werkveld heeft de HAN SBE een beroeps- en opleidingsprofiel opgesteld waarin de negen eindkwalificaties van de opleiding zijn uitgewerkt in beroepstaken. De opleiding stemt het profiel regelmatig af met het landelijke en regionale beroepenveld, waarmee de opleiding een goede relatie heeft. Binnen het brede profiel kunnen studenten een eigen accent aanbrengen via het volgen van één van de twee uitstroomprofielen Sport en Bewegingsagogie en Sport Leisure Management.

Het panel vindt het profiel passend en de eindkwalificaties helder uitgewerkt. Het panel beoordeelt de beoogde eindkwalificaties (standaard 1) als goed.

Standaard 2 Onderwijsleeromgeving

De opleiding wordt voltijd aangeboden en omvat vier studiejaren. Het programma kent een heldere opbouw en structuur. Het opleidingsprofiel van de opleiding is in kenmerkende beroepssituaties vertaald die in het programma centraal staan. De beroepssituaties weerspiegelen het brede werkveld en keren in alle studiejaren terug, door middel van stages, casuïstiek en opdrachten. De opleiding maakt waar dat studenten voldoende kennis en vaardigheden ontwikkelen om binnen de praktijk van sport- en bewegingseducatie te functioneren. De aangeboden kennis vertoont voldoende diepgang en is actueel. Het panel ziet een aantal verbeterpunten, zoals het sterker aanzetten van het gebruik van internationale literatuur in het curriculum en de blijvende aandacht voor de versterking van onderzoeksvaardigheden bij studenten. De samenhang in het programma is voor studenten en docenten helder. Het programma start breed, waarbij de verschillende beroepskenmerkende situaties (beroepstaken) houvast bieden. Het programma biedt studenten via stage, minoren en de twee uitstroomprofielen de mogelijkheid zich verder te specialiseren.

De opleiding hanteert de wettelijke toelatingseisen en investeert in diverse maatregelen om de aansluiting met het opleidingsprogramma zo optimaal mogelijk te laten zijn door het afnemen van een instroomassessment dat leidt tot een advies voor de aspirant student. Het studieloopbaanprogramma zorgt ervoor dat eventuele problemen van studenten met studeerbaarheid bespreekbaar zijn en kunnen worden aangepakt. Studenten van de opleiding tonen zich tevreden over de studieloopbaanbegeleiding. De studielast is volgens studenten reëel.

Het docententeam beschikt over de nodige vakinhoudelijke en onderwijskundige kwalificaties. Een groot deel van de docenten vervult een actieve rol in (eigen) netwerken in het beroepenveld.

De opleiding is gehuisvest op één van de locaties van de HAN in Nijmegen en is voorzien van de nodige werk- en studieplekken en een kleine mediatheek. Daarnaast maken studenten gebruik van voorzieningen van de HAN van de hoofdlocatie in Nijmegen (Kapittelweg) en de faciliteiten op Papendal waar ook onderwijsactiviteiten plaatsvinden. De informatievoorziening verloopt via de elektronische communicatieplatform HAN Scholar. Studenten zijn hierover tevreden.

Het panel beoordeelt de onderwijsleeromgeving (standaard 2) als voldoende.

Standaard 3 Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

Informatie over toetsing is helder beschreven en te vinden in onder andere de handleidingen die studenten ontvangen. De opleiding hanteert verschillende toetsvormen die passend zijn bij het onderwijs. Studenten studeren af via het opleveren van een afstudeerdossier.

Het panel vindt dat de studenten de eindkwalificaties realiseren. De afstudeerdossiers die het panel heeft bestudeerd, zijn van een voldoende tot goed niveau, vaak in overeenstemming met het door de opleiding gegeven oordeel.

Wel ziet het panel een aantal verbeter- en aandachtspunten voor de opleiding. Op basis van de bestudeerde afstudeerwerken (opdrachten) verdient volgens het panel de positionering van de uitstroomrichting SLM in het SBE-veld kritische aandacht. Daarnaast vindt het panel dat de eindbeoordeling van het afstudeerdossier, in dit geval de totstandkoming van het eindcijfer, om verduidelijking vraagt. Hoewel het panel van oordeel is dat voor alle onderdelen van het afstudeerdossier de beoordelingscriteria helder zijn, mist het panel enige transparantie in de rekenformules die ten grondslag liggen aan de eindbeoordeling en de subonderdelen daarbinnen.

Het panel beoordeelt de toetsing en de gerealiseerde eindkwalificaties (standaard 3) als voldoende.

Op grond van de beoordelingen van de drie standaarden en de beslisregels van de NVAO beoordeelt het panel de opleiding als voldoende.

Inhoudsopgave

1	Basisgegevens van de opleiding	9
2	Beoordeling	11
	Standaard 1 Beoogde eindkwalificaties	11
	Standaard 2 Onderwijsleeromgeving	14
	Standaard 3 Toetsing en gerealiseerde resultaten	22
3	Eindoordeel over de opleiding	29
4	Aanbevelingen	31
5	Bijlagen	33
	Bijlage 1: Eindkwalificaties van de opleiding	35
	Bijlage 2: Overzicht opleidingsprogramma	39
	Bijlage 3: Deskundigheden leden visitatiepanel en secretaris	43
	Bijlage 4: Bezoekprogramma	49
	Bijlage 5: Bestudeerde documenten	51
	Bijlage 6: Overzicht bestudeerde afstudeerwerken	55
	Bijlage 7: Verklaring van volledigheid en correctheid	57

1 Basisgegevens van de opleiding

Administratieve gegevens van de opleiding

1. Naam opleiding in CROHO	Sport en Bewegingseducatie
2. Registratienummer opleiding in CROHO	34059
3. Oriëntatie en niveau	Hbo-bachelor
4. Aantal studiepunten	240 EC
5. Afstudeerrichtingen	Sport- en Bewegingsagogie Sport Leisure Management
6. Variant	Voltijd
7. Locatie	Nijmegen
8. Jaar vorige visitatie en datum besluit NVAO	Vorige visitatie: 24 mei 2007 (TNO) Besluit NVAO: 7 januari 2008
9. Code of conduct	Ja

Administratieve gegevens van de instelling

10. Naam instelling	Hogeschool van Arnhem en Nijmegen
11. Status instelling	Bekostigd
12. Resultaat instellingstoets kwaliteitszorg	Aangevraagd

Kwantitatieve gegevens over de opleiding

1. In- door- en uitstroomgegevens van alle bestaande cohorten

Jaar	Instroom	Uitval eerste jaar ho	Uitval herinschrijvers	Rendement
2008	58	20,6%		
2009	92	21,3%		
2010	112	25,9%		
2011	119			

De opleiding is na een Toets Nieuwe Opleiding in 2007 gestart per 01.09.2008. Vandaar dat nog geen op de NVAO-definitie gebaseerde gegevens over "uitval uit de Bachelor" en "Rendement" beschikbaar zijn.

2. Gerealiseerde docent-studentratio

De opleiding verzorgt onderwijs voor 308 studenten (peildatum mei 2012). Er zijn negentien docenten met een totale omvang van 12,8 fte. Het gerealiseerde docent-studentratio is 1:22.

3. Gemiddeld aantal contacturen per fase van de studie

Gemiddelde contacttijd in klokuren per jaarlaag

Propedeuse	Gemiddeld aantal contacturen propedeuse (zonder stage)	15,75
	Gemiddeld aantal contacturen propedeuse (met stage)	18,75
HF1	Gemiddeld aantal contacturen HF1 (zonder stage)	14,5
	Gemiddeld aantal contacturen HF1 (met stage)	26,5
HF2 SBA	Gemiddeld aantal contacturen HF2 SBA (zonder stage)	12,6
	Gemiddeld aantal contacturen HF2 SBA (met stage)	36,6
HF2 SLM	Gemiddeld aantal contacturen HF2 SLM onderwijs semester 1	16,9
	Gemiddeld aantal contacturen HF2 SLM stage semester 2	32,0
HF3 SBA	Gemiddeld aantal contacturen HF3 SBA afstuderen (zonder stage) semester 1	3,8
	Gemiddeld aantal contacturen HF3 SBA afstuderen (met stage) semester 1	33,8
	Gemiddeld aantal contacturen HF3 SBA minor semester 2	15,0
HF3 SLM	Gemiddeld aantal contacturen HF3 SML afstuderen (zonder stage) semester 1	4,5
	Gemiddeld aantal contacturen HF3 SML afstuderen (met stage) semester 1	34,5
	Gemiddeld aantal contacturen HF3 SML minor semester 2	15,0

2 Beoordeling

Het visitatiepanel beschrijft hieronder per standaard van het NVAO beoordelingskader de bevindingen, overwegingen en conclusies. Het eindoordeel over de opleiding volgt in hoofdstuk 3.

Standaard 1 Beoogde eindkwalificaties

De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Bevindingen

Opleidingsprofiel

De opleiding Sport en Bewegingseducatie (SBE) leidt studenten op tot hoogopgeleide sport- en bewegingsprofessionals die sport en bewegen inzetten om gezondheid, leefstijl en (sociale) participatie te beïnvloeden en actieve vrijetijdsbesteding te stimuleren bij uiteenlopende doelgroepen. De SBE'er is gespecialiseerd in het werken met doelgroepen die vragen om een aangepaste benadering die is afgestemd op hun specifieke situatie. Dit kunnen peuters en senioren zijn, kinderen in achterstandssituaties en mensen met een beperking en/of gewicht- en gezondheidsproblemen.

De opleiding SBE profileert zich als een opleiding met een breed profiel. Dat wil zeggen dat zij insteekt op de gehele vrijetijdssector, de welzijnssector en de gezondheidszorg en zich niet beperkt tot, bijvoorbeeld, de outdoorsector. Binnen het brede profiel heeft de opleiding de inhoudelijke keuze gemaakt om sport en bewegen in te zetten als middel om gezondheid te bevorderen bij specifieke doelgroepen. Met name dit laatste punt, de keuze voor specifieke doelgroepen, is kenmerkend voor de opleiding. Hiermee speelt de opleiding in op de vraag vanuit de arbeidsmarkt om kennisontwikkeling en specialisatie op het gebied van sport en bewegen voor specifieke doelgroepen. Voor het onderwijsprogramma betekent dit dat studenten binnen het brede profiel een eigen accent kunnen aanbrengen via het volgen van één van de twee uitstroomprofielen: Sport- en Bewegingsagogie (SBA) en Sport Leisure Management (SLM). Van beide profielen is een uitgebreide omschrijving opgenomen in het *Opleidingsstatuut Domein Sport en Bewegingsstudies 2011-2012* en in het *Beroeps- en opleidingsprofiel SBE (2011)*.

In het document *Beroeps- en opleidingsprofiel SBE (2011)* is het profiel van de SBE'er in termen van werkzaamheden, context, taken, kennis, vaardigheden en attituden beschreven.

Eindkwalificaties

Samen met het werkveld is door de opleiding SBE een beroeps- en opleidingsprofiel opgesteld waarin de beroepstaken en de eindkwalificaties van de opleiding zijn uitgewerkt: het *Beroeps- en opleidingsprofiel SBE (2011)*.

De eindkwalificaties van de opleiding bestaan uit negen competenties, te weten: (1) les- en leidinggeven, (2) begeleiden, (3) managen, (4) samenwerken, (5) ondernemen, (6) adviseren, (7) werken aan kwaliteit, (8) kennisontwikkeling en (9) persoonlijke ontwikkeling. De competenties zijn geoperationaliseerd in handelingscriteria, die op drie niveaus door de student ontwikkeld worden: (1) oriënterend niveau, (2) operationeel-tactisch niveau en (3) tactisch-strategisch niveau. Aan het einde van de opleiding dient de student de negen competenties op niveau drie te beheersen. In bijlage 1 van dit rapport is een overzicht van de negen competenties opgenomen.

In het document *Beoogde eindkwalificaties van de opleiding (2009)* heeft de opleiding op heldere wijze per competentie en niveau aangegeven wat de student moet kunnen en kennen (de handelingscriteria). Het panel is van mening dat de opleiding hiermee het niveau nauwgezet heeft beschreven en heeft aangetoond dat de eindkwalificaties het hbo-bachelorniveau vertegenwoordigen.

De opleiding geeft in het *Overzicht relatie Dublin descriptor en eindkwalificaties van de opleiding SBE (2008)* de relatie weer tussen de Dublin descriptor en de opleidingscompetenties. Uit het overzicht blijkt dat de competenties de Dublin descriptor afdekken.

Het opleidingsprofiel en de competenties zijn in de periode 2005-2007, voorafgaand aan de start van de opleiding in 2008, door de opleiding in nauw overleg met het werkveld opgesteld en gevalideerd. De opleiding heeft hiertoe onder andere een werkveldcommissie opgericht, bestaande uit leidinggevers uit het SBE werkveld. De opleiding overlegt twee keer per jaar met de werkveldcommissie over maatschappelijke ontwikkelingen binnen het domein. Ook krijgt de opleiding van een klankbordgroep, bestaande uit stagebegeleiders uit het regionale werkveld, feedback over de inhoud van de opleiding en het opleidingsprofiel. Tevens voorzien de kennisteams, deze zijn samengesteld uit docenten van de opleiding, de opleiding van informatie over de ontwikkelingen in het werkveld. Daarnaast onderhoudt de opleiding via het landelijk SBE overleg contacten met collega-hogescholen in Nederland en België. Door deze contacten is de opleiding in staat de landelijke en regionale ontwikkelingen en de actualiteit op de voet te volgen en zo nodig in te brengen in het profiel en het onderwijsprogramma. Recent heeft het opleidingsprofiel in dit verband dan ook een update gekregen.

Internationalisering

In het kader van een internationale benchmark heeft de opleiding contact met de opleiding Sport & Bewegen van de Belgische hogeschool Howest Brugge en heeft zij gekeken naar de inrichting van het curriculum en de eindkwalificaties. Vastgesteld is dat de opleiding Sport & Bewegen van de hogeschool Howest Brugge en HAN SBE dezelfde visie hebben met betrekking tot het opleidingsprofiel van de SBE'er. De SBE'er zet sport als middel in om gezondheid te bevorderen bij specifieke doelgroepen. Specifiek voor de Belgische situatie is de middenpositie van Sport & Bewegen Brugge ten opzichte van het profiel van de sportmanager en het profiel van de leraar lichamelijke opvoeding. Voor HAN SBE geldt dat het de SBE'er ziet functioneren als bruggenbouwer in het veld van sport en bewegen.

HAN SBE positioneert zich daarom meer aan de kant van de sportmanager. De grote overeenkomst is vastgesteld in de eindkwalificaties.

Ook heeft de opleiding recent een blauwdruk internationalisering opgesteld. Hierin staat welke onderwijseenheid (OWE) in het curriculum een internationale focus krijgt. Hierbij kan gedacht worden aan opdrachten, bijvoorbeeld de ontwikkeling van beweegprogramma's, waarbij studenten artikelen verzamelen waarvan er ten minste één Engelstalig (van buitenlandse auteur) is. Op het moment van visitatie wordt deze blauwdruk geïmplementeerd. De opleiding SBE probeert in dat kader ook aan te sluiten bij datgene wat andere sportgerelateerde opleidingen binnen de HAN (zoals de opleiding Leraar Lichamelijke Opvoeding en de opleiding Sport, Gezondheid en Management) op het gebied van internationalisering doen.

Overwegingen en conclusie

Het panel is positief over de competenties die door de opleiding zijn geformuleerd en vindt dat deze inhoudelijk relevant zijn voor het domein sport en beweging. De competenties zijn helder en sluiten qua inhoud en niveau aan bij het hbo. Het panel is van mening dat de opleiding zich als een brede opleiding profileert.

Het panel is onder de indruk van de wijze waarop de opleiding de eindkwalificaties heeft uitgewerkt op drie niveaus en heeft verdeeld in handelingscriteria. Het panel beschouwt dit als goede onderlegger voor het curriculum.

De opleiding is proactief en naar buiten gericht, zo blijkt uit de vele contacten met het (regionale en landelijke) beroepenveld en de landelijke partners (3 in Nederland en 1 in België). De opleiding heeft een goede relatie met deze partijen en benut hun input voor het verbeteren van de opleiding. De recente aanpassing van het opleidingsprofiel is hier een sprekend voorbeeld van.

Het panel heeft waardering voor de ambities van de opleiding op het gebied van internationalisering. Tegelijkertijd stelt zij vast dat de realisatie daarvan nog maar in beperkte mate plaatsvindt. Het panel heeft hiervoor begrip gezien de jonge leeftijd van de opleiding en heeft er, mede op basis van de gevoerde gesprekken, vertrouwen in dat de opleiding in de nabije toekomst concreet inzet om haar ambities op het gebied van internationalisering te realiseren.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **goed**.

Standaard 2 Onderwijsleeromgeving

Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren.

Bevindingen

Inhoud van het programma

Relatie tussen de beoogde eindkwalificaties en de inhoud van het programma

Het panel heeft het programma (bijlage 2) bestudeerd en stelt vast dat de opleiding op systematische wijze de inhoud van het programma heeft afgestemd op de beoogde eindkwalificaties. De OWE beschrijvingen (onderdeel van het *Opleidingsstatuut Domein Sport en Bewegingsstudies 2011-2012*) laten zien hoe de eindkwalificaties, de OWE's en de beheersingsniveaus aan elkaar zijn gekoppeld. Het panel stelt vast dat iedere competentie op elk niveau aan de orde komt in de OWE's. De opleiding toont daarmee aan dat de inhoud van het programma de beoogde eindkwalificaties afdekt.

In de OWE beschrijvingen wordt, volgens een vast format, eveneens voor studenten inzichtelijk gemaakt wat leerdoelen, beroepstaken, beroepsproducten, voorgeschreven literatuur, werkvormen, studiepunten, beoordelingscriteria en de wijze van tentaminering zijn. De OWE beschrijvingen zijn voor studenten beschikbaar in het *Opleidingsstatuut* en daarnaast ontvangen zij per OWE een studiehandleiding, waarin voorgaande informatie ook is opgenomen. Studenten zijn in het gesprek met het panel goed in staat uit te leggen hoe het programma is opgezet, wat van hen wordt verwacht en hoe zij aan de eindkwalificaties werken.

Opbouw van het programma

De opleiding SBE is een voltijd opleiding en bestaat uit vier studiejaar. De opleiding is verdeeld in een propedeuse, een, zogenoemde, hoofdfase 1, hoofdfase 2 en hoofdfase 3. Aan het eind van hoofdfase 1 (studiejaar 2) maakt de student de keuze voor één van de twee uitstroomprofielen, Sport en Bewegingsagogie (SBA) en Sport Leisure Management (SLM). Het programma van de uitstroomprofielen (studiejaar 3 en 4) bestaat uit beroepsrelevante OWE's, een zelf te kiezen minor en een stage- en onderzoeksproject. Deze beslaan hoofdfase 2 en 3 van het programma.

Uit het *Opleidingsstatuut Domein Sport en Bewegingsstudies 2011-2012* blijkt dat de propedeuse een drietal functies heeft: een oriënterende, een verwijzende en een selecterende. Deze drie functies hangen nauw met elkaar samen. In het eerste jaar wordt de student in staat gesteld na te gaan of de opleiding aansluit bij zijn capaciteiten en interesses. Dit is de oriënterende functie. Studieadviezen vanuit de opleiding in het midden en het einde van het propedeutisch jaar helpen de student bij deze beslissing. Dit is de verwijzende functie van de propedeuse. De selecterende functie is tweeledig: enerzijds beslist de student zelf of hij/zij geschikt is voor de studie of niet. Anderzijds wordt de student door de opleiding beoordeeld op studieresultaten, die worden bekeken in het licht van motivatie, studiehouding en persoonlijke omstandigheden. De hoofdfase van de opleiding heeft een verdiepend en verbredend karakter. Verdiepend ten aanzien van de complexiteit van kennis- en

vaardigheden en verbredend in de zin van het maken van een keuze voor één van de twee uitstroomprofielen.

Kennis en kunde

De opleiding hanteert het uitgangspunt dat de kennis en kunde binnen de opleiding moet aansluiten bij de eindkwalificaties van de opleiding, gericht moet zijn op beroepsrelevantie en actualiteit, het hbo niveau en het internationale karakter van de literatuur. Deze aspecten vormen het uitgangspunt van de opleiding bij het samenstellen van literatuur en studiematerialen.

Kennis en vaardigheden worden door de student ontwikkeld in de OWE's en door middel van stages, casuïstiek, projecten en (onderzoeks)opdrachten. Gedurende de hele opleiding volgen de studenten theoretische vakken, waarin zij kennis opdoen over onder andere fysiologie, trainingsleerprincipes, marketingmodellen, coachingstechnieken en motivatietheorieën.

In het landelijk SBE overleg, waarin de opleiding participeert, wordt sinds 2011 gewerkt aan een landelijke Body Of Knowledge en Skills (BOKS) voor SBE opleidingen. De opleiding SBE van de HAN sluit met kennis en kunde aan bij de tot nu toe bereikte afstemming omtrent de inhoud van de BOKS. Wanneer de BOKS een definitief karakter heeft, zal de opleiding de inhoud van het programma hier verder op aansluiten.

Het panel heeft de OWE beschrijvingen- en handleidingen ingezien en de bijbehorende literatuur bekeken. Het panel stelt vast dat de gebruikte literatuur relevant, actueel en van goede kwaliteit en niveau is. De literatuurlijst bevat geen internationale titels. Uit het gesprek met studenten en docenten blijkt dat studenten binnen de OWE's en onderzoeksopdrachten sporadisch wel werken met Engelstalige literatuur die zij moeten lezen.

Beroepsvaardigheden

Beroepsvaardigheden komen veelvuldig in het curriculum aan bod, vindt het panel. Zo lopen studenten in alle jaren van de opleiding een beroepsgerichte stage en wordt de opleiding afgesloten met een stage- en onderzoeksproject. Deze stages, en daarmee ook de toepassing van beroepsvaardigheden, nemen naarmate de opleiding vordert toe in complexiteit en kunnen worden uitgevoerd in binnen- en buitenland. Aangezien de opleiding SBE een 'jonge' opleiding is, maakt zij veel gebruik van bestaande professionele stageplaatsen, zoals sportbureaus en fysiotherapiepraktijken. Het panel is van oordeel dat deze stageplaatsen zorgen voor relevante werkervaring.

Gedurende de stages levert de student verschillende producten op waaruit moet blijken dat de student zich de competenties op de verschillende niveaus eigen heeft gemaakt. In propedeuse is dit niveau 1, in de hoofdfase niveau 2 en 3 (het stage- en onderzoeksproject in jaar 4). Het panel heeft een aantal stageproducten bestudeerd (i.c. stage- en reflectieverslagen) en stelt vast dat deze een goede opzet hebben, gekoppeld zijn aan competenties, relevante onderwerpen behandelen, van het gewenste niveau zijn en dat studenten reflecteren op het eigen handelen.

Een goed voorbeeld van een stageopdracht waarbij van studenten gevraagd wordt verschillende beroepsvaardigheden toe te passen, vond het panel het door tweedejaars te organiseren kennismakingskamp voor de eerstejaars. Er wordt in teams gewerkt, die ieder een deelopdracht op zich nemen. De opdrachten worden zeer serieus voorbereid en uiteindelijk geëvalueerd en beoordeeld met en door de docenten.

Naast de stages is er binnen de OWE's aandacht voor actuele casussen en werken studenten aan projecten en opdrachten waarbij het handelen in de beroepspraktijk een rol speelt. Voorbeelden hiervan zijn het voeren van begeleidingsgesprekken, communicatievaardigheden, het reflecteren op het eigen handelen en het ontwikkelen van beweegprogramma's.

Onderzoeksvaardigheden

De opleiding geeft in de kritische reflectie aan dat het ontwikkelen van onderzoeksvaardigheden en een onderzoekende houding onderdeel is van de beroepsvaardigheden van de SBE student. In verschillende OWE's komt de student in aanraking met onderzoek en leert hij/zij een probleem te analyseren en op methodische wijze te komen tot adviezen. In de hoofdfase van de opleiding wordt expliciet aandacht besteed aan het ontwikkelen van onderzoeksvaardigheden. Dit gebeurt in de OWE Professioneel Handelen en Onderzoek (PH&O), waarin de student leert evidence based te werken. Door middel van het schrijven van samenvattingen en beschouwingen, het opstellen van een onderzoeksplan en het lezen en analyseren van onderzoeksartikelen toont de student aan de gevraagde onderzoeksvaardigheden te beheersen. Het panel heeft goede voorbeelden gezien van de uitvoering van praktijkgericht onderzoek. Onder andere een studie naar de zelfredzaamheid van oudere vrouwen en het ontwikkelen van een bedrijfssportconcept.

Het panel heeft gesproken met de lector van het lectoraat Herkennen en ontwikkelen van Sporttalent. Uit het gesprek komt naar voren dat studenten in het eerste jaar van de opleiding basis onderzoeksvaardigheden leren, zoals het lezen van Engelstalige artikelen. Later in de opleiding volgen onderzoekgerichte OWE's, zoals 'Kwaliteit van handelen'. In de OWE PH&O werken de studenten aan hun eerste onderzoeksproject. In de laatste anderhalf jaar van de opleiding participeert de student in kennisteam van het Instituut: Health & Performance, Lifestyle & Health Promotion, Sports & Exercise Nutrition, Sports Economics & Sports Management, Talent Identification & Development. De student werkt vanuit de kennisteam aan onderzoeksopdrachten. De opleiding wil dat het onderzoek van de student voortbouwt op het onderzoek van voorgangers. Dit werken binnen een onderzoekslijn is voor ongeveer 40% van de studenten gerealiseerd.

Vormgeving van het programma

Didactisch concept en werkvormen

De visie op leren en onderwijs en het didactisch concept van de opleiding is verwoord in *Leren is Actie* (HAN Sport en Bewegen, 2009). In dit document staan de vijf uitgangspunten

voor het onderwijs beschreven. De opleiding SBE hanteert een didactisch concept dat gebaseerd is op competentiegericht onderwijs.

De werkvormen die de opleiding toepast, zijn afgeleid van de visie op leren en onderwijs en dragen bij aan het realiseren van de eindkwalificaties. In de keuze voor de werkvormen is aandacht voor toenemende complexiteit en zelfsturing. De opleiding maakt gebruik van de volgende werkvormen: hoorcolleges, tutorgroepen, werkcolleges, sportvaardigheden, practica, beroepsgerichte stages, projecten, intervisiebijeenkomsten, studieloopbaanbegeleiding en zelfstudie. Studenten geven in het gesprek met het panel aan tevreden te zijn over de mix tussen theorie en praktijk. Daarbij vinden zij dat de relatie tussen theorie en praktijk heel concreet is, waardoor zij de opgedane kennis rechtstreeks kunnen toepassen in de praktijk.

Begeleiding van studenten

Studenten van de opleiding SBE worden op verschillende manieren begeleid. In de eerste plaats worden zij vakinhoudelijk begeleid door hun docenten. Deze begeleiding bestaat uit het overdragen van kennis, het geven van feedback op het leerproces, het leerresultaat en de professionele ontwikkeling. Studenten van de opleiding hebben gemiddeld 20 uur per week les. Dit zijn lessen waarin zij direct door docenten begeleid worden bij het leerproces.

In de tweede plaats biedt de opleiding aan alle studenten studieloopbaanbegeleiding (SLB). SLB is gericht op het begeleiden van de studievoortgang, het stimuleren tot reflectie op de eigen competentieontwikkeling en het bevorderen van het zelfsturend vermogen. Iedere student heeft een studieloopbaanbegeleider (SLB'er) die de hem/haar begeleid gedurende de hele studie. SLB vindt plaats in groepsverband en op individueel niveau. In het propedeusejaar bestaat wekelijks contact tussen de student en zijn SLB'er. Naarmate de studie vordert neemt de intensiteit van de SLB-bijeenkomsten af en wordt van de student verwacht dat hij/zij zelf verantwoordelijkheid neemt in zijn studieloopbaan. Wel blijven er begeleidings- en adviesgesprekken tussen student en SLB'er. In het kader van de SLB worden verschillende instrumenten ingezet voor de begeleiding, dit zijn het portfolio, het persoonlijk ontwikkelingsplan en het studiecontract. In het *Opleidingsstatuut Domein Sport en Bewegingsstudies 2011-2012* worden deze instrumenten nader beschreven. Studenten geven in het gesprek met het panel aan tevreden te zijn over de begeleiding die vanuit de opleiding wordt geboden. Specifiek noemen zij de begeleiding in het keuzeprocess voor het uitstroomprofiel. Dit is een beeld wat overeenkomt met de uitkomsten van de Nationale Studenten Enquête 2012, waaruit blijkt dat 94% van de 225 studenten tevreden is over de SLB.

De inhoud van de SLB en de taken van de SLB'er worden beschreven in hoofdstuk 17 van het *Opleidingsstatuut Domein Sport en Bewegingsstudies 2011-2012*.

Gedurende de stages wordt de student begeleid door een toegewezen docent en door een praktijkbegeleider. Tijdens de stages hebben de docent en de praktijkbegeleider ten minste eenmaal contact om de begeleiding en de stagevoortgang te bespreken. Daarnaast heeft de student in het kader van de stage de mogelijkheid om tijdens intervisiebijeenkomsten op de opleiding een casus in te brengen, die onder begeleiding van een docent wordt besproken.

Studenten beschikken voor alle stages over een afzonderlijke stagehandleiding. Het panel is positief over de opzet en inhoud van deze handleidingen. Deze zijn informatief en geven de student een goed beeld van wat van hem/haar verwacht wordt.

De begeleiding van de student tijdens de fase van afstuderen (het stage- onderzoeksproject) kent primair twee vormen. Enerzijds wordt de student begeleid door een inhoudelijk deskundige docent binnen het Instituut voor Sport en Bewegingsstudies. Anderzijds worden (tweewekelijks) tijdens de afstudeerkring onder leiding van een afstudeerkringdocent inhoudelijke thema's behandeld en vindt intervisie plaats. Veelal zal de docent van de afstudeerkring ook de inhoudsdeskundige zijn. Daarnaast wordt de student op de werkplek begeleid door een praktijkbegeleider.

Verschillende leerroutes

De opleiding wordt voltijd aangeboden. De opleiding hanteert de wettelijke toelatingseisen, die zijn vastgelegd in de *Onderwijs- en Examenregeling 2011- 2012*. Er gelden geen aanvullende eisen. Na aanmelding door de student volgt een intake dag waar aandacht is voor sportvaardigheden en lesgeven en waar een intakegesprek en een sportmedische keuring plaatsvinden. Uit de intakeprocedure volgt een advies voor de student. Het advies heeft als doel een helder beeld te schetsen voor de student over zijn of haar verwachtingen ten aanzien van slagingskansen. Het panel vindt het positief dat de opleiding in het kader van een goede aansluiting een startgesprek voert met iedere student vóór aanvang van de opleiding.

Studenten die niet beschikken over een geschikte vooropleiding en ouder dan 21 jaar zijn, moeten een toelatingsonderzoek doen om te worden toegelaten tot de opleiding. De examencommissie beslist op basis van de uitkomsten van het onderzoek of de student wordt toegelaten tot de opleiding. In paragraaf 2 van de *Onderwijs- en Examenregeling 2011-2012* zijn de wettelijke toelatingseisen voor deze groep studenten vastgelegd.

Studenten met een verwante mbo-opleiding op niveau 4 (CIOS of mbo Sport en Bewegen) wordt de mogelijkheid geboden in te stromen in de hoofdfase van de opleiding. Deze groep studenten volgt een instroomprogramma dat met een voldoende moet worden afgerond. In paragraaf 2, artikel 2.7 van de *Onderwijs- en Examenregeling 2011- 2012* is dit vastgelegd. In dit artikel zijn eveneens de eisen voor toelating en vrijstellingen vastgelegd voor studenten met een niet-verwante mbo-opleiding op niveau 4.

Kwaliteit van het personeel

In het document *HR Beleidsplan* (HAN Sport en Bewegen 2012) zijn de uitgangspunten voor het personeelsbeleid vastgelegd. Eén van de ambities van de opleiding is dat 72% van de docenten in 2016 een mastergraad heeft en dat 8% van de docenten is gepromoveerd.

De opleiding wordt verzorgd door 19 docenten (12.8 fte). Uit het docentenoverzicht blijkt dat 10 docenten academisch geschoold zijn (één daarvan heeft een doctorsgraad en één docent werkt aan haar promotie) en 9 docenten hbo- of hbo+ zijn opgeleid. Opleidingsachtergronden van de docenten zijn bijvoorbeeld eerstegraads lerarenopleiding voor lichamelijke opvoeding (ALO), master Bewegingswetenschappen, master in European Leisure Studies, hbo-bachelor

Sport, Economie en Communicatie. De opleiding werkt met een vaste groep docenten, waarvan een deel (20%) flexibel wordt ingezet. Dit zijn voornamelijk gastdocenten uit de beroepspraktijk. De docent-studentratio is 1:22. Het panel vindt de ratio goed en uit de gesprekken met studenten blijkt dat docenten goed bereikbaar zijn voor studenten. Alle docenten hebben lesbevoegdheid en een didactische aantekening. Het merendeel van de docenten heeft recente ervaring in de beroepspraktijk.

Uit de OWE evaluaties en de Nationale Studenten Enquête 2012 blijkt dat studenten tevreden zijn over de kwaliteit van de docenten. Docenten zijn inhoudelijk deskundig en beschikken over didactische kwaliteiten. Uit het gesprek met de studenten komt hetzelfde positieve beeld naar voren. Studenten geven aan dat docenten eigen praktijkervaring in de lessen inbrengen en dat zij ook de actualiteit verwerken in het lesprogramma. Studenten spreken hierover hun waardering uit. De Nationale Studenten Enquête 2012 laat zien dat 97% van de studenten tevreden is over de docenten van de opleiding.

Het panel heeft de kwalificaties van de docenten ingezien en constateert dat het docententeam voldoende gekwalificeerd is voor de inhoudelijke, onderwijskundige en organisatorische realisatie van het programma. Daarbij staan docenten in contact met het werkveld, mede via stage- en afstudeerbegeleiding van studenten.

Kwaliteit van de opleidingsspecifieke voorzieningen

De opleidingen van HAN Sport en Bewegen zijn gehuisvest in het gebouw van de HAN aan de Professor Molkenboerstraat in Nijmegen. Op deze locatie zijn lokalen, werk- en studeerplekken en algemene voorzieningen (zoals audiovisuele middelen en computerfaciliteiten) beschikbaar voor het onderwijs. Hier vinden vooral de theorielessen plaats. In het hoofdgebouw van de HAN aan de Kappittelweg bevinden zich de mediatheek en meer computerfaciliteiten. Voor de verschillende sportactiviteiten maakt de opleiding gebruik van de faciliteiten van de HAN SENECA, het universitair Sportcentrum van de Radboud Universiteit Nijmegen en het gemeentelijk zwembad. Daarnaast maakt de opleiding gebruik van de sportvoorzieningen van Sportcentrum Papendal in Arnhem. Vanwege de toenemende groei van het aantal studenten zullen per 2014 de opleidingen van HAN Sport en Bewegen worden verzorgd vanaf de locatie aan de Kapittelweg in Nijmegen, nabij HAN SENECA.

De opleiding gebruikt het elektronische communicatieplatform HAN Scholar voor de informatievoorziening naar studenten. Via Scholar worden studenten geïnformeerd over onder andere de inhoud van het programma, de studieresultaten en de roosters en roosterwijzigingen. Daarnaast hebben alle studenten een eigen mailadres en heeft de opleiding een persoonlijk blog en twitteraccount. Hierop worden actuele ontwikkelingen in het werkveld en het onderwijs gepost. Uit de resultaten van de Nationale Studenten Enquête 2012 blijkt dat studenten (82%) tevreden zijn over de informatievoorziening vanuit de opleiding.

In het studiejaar 2010-2011 bleken studenten (60,5%) niet te tevreden te zijn over het tijdig bekendmaken van de lesroosters door de opleiding. De opleiding heeft dit, nadat zij dit constateerde, verbeterd. Deze verbeteractie ten aanzien van de roostering heeft geleid tot een forse stijging van de tevredenheid van studenten (93%) in het studiejaar 2011-2012.

De opleiding heeft maatregelen getroffen om de tevredenheid van studenten en docenten over de roostering te verbeteren. De ontevredenheid was vooral gelegen in het aantal roosterwijzigingen en het weinig continue roostermodel. Als gevolg hiervan was het rooster regelmatig onvoldoende stabiel. In 2010 is in samenwerking met het lectoraat lean management gestart met het project 'lean roosteren'. Doelstelling was om een student- en docentvriendelijker en stabiel rooster te ontwikkelen. Om dit te kunnen realiseren is het totale proces geanalyseerd en aangepast (meer integraal, meer verantwoordelijkheden bij opleidingsteams c.q. professional). Het (semester)rooster wordt nu ruim voor de start van het blok gepubliceerd en is veel stabiel. De tevredenheid van studenten en docenten is aanzienlijk gestegen

Borging van de kwaliteit van de onderwijsleeromgeving

De teamleider SBE, curriculumcommissie, opleidingscommissie, examencommissie, toetscommissie en docenten bewaken de kwaliteit van de onderwijsleeromgeving. Zo is de teamleider SBE verantwoordelijk voor de kwaliteit, inhoud en samenhang van het curriculum van de opleiding en voert hierop actief regie binnen het SBE team. De teamleider SBE is lid van het teamleidersoverleg HAN Sport en Bewegen dat fungeert als curriculumcommissie. Op het niveau van de OWE's is voor iedere OWE een bloktrekker aangesteld die een belangrijke rol speelt bij de borging van de inhoud van de OWE's. Inhoudelijke onderwijswijzigingen voert de bloktrekker door op aanwijzing van de teamleider SBE. De bloktrekker doet dit samen met de docenten van de opleiding.

Het panel stelt vast dat de opleiding de kwaliteit van de onderwijsleeromgeving eveneens bewaakt via evaluaties, reflectie op de uitvoering van het programma door verschillende gremia en door input van de opleidingscommissie.

Overwegingen en conclusie

Samenhangende onderwijsleeromgeving

Het panel is ervan overtuigd dat het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen het voor de instromende studenten mogelijk maken om de beoogde eindkwalificaties te realiseren.

Het programma kent een heldere opbouw en structuur en heeft een sterke koppeling met de beroepspraktijk. De competenties zijn goed uitgewerkt naar de curriculumopzet: iedere competentie komt op elk niveau aan de orde in de OWE's. Daarnaast is er binnen de opleiding een juiste balans tussen theorie en praktijk.

De opleiding heeft ambities op internationaal vlak. Het panel herkent dat de opleiding in het curriculum meer aandacht is gaan en nog gaat besteden aan de gewenste internationale oriëntatie. Het panel vindt dat het gebruik van internationale literatuur sterker kan worden

aangezet door de opleiding, onder meer door het opnemen van Engelstalige titels op de literatuurlijst. Eenzelfde ontwikkeling ziet het panel ook als het gaat om de invoering/doorontwikkeling van de onderzoeksvaardigheden in het curriculum: de ambities zijn helder en worden door het panel onderschreven. Studenten leren ook op goede manier artikelen te zoeken, gebruik te maken van databases enzovoort, maar producten van latere jaars studenten die het panel heeft gezien getuigen hier nog niet van. Het geeft aan dat ook dit (evenals inbedden internationale focus) recent (maar adequaat) is opgepakt.

Een aspect in het programma dat het panel zeer waardeert, is de aandacht voor de actualiteit. Zo wordt in het programma aandacht besteed aan het thema 'bewegen in prachtwijken' en aan sporten als urban handball, bossaball en slackline. Dit zijn sporten die op innovatieve wijze het marktsegment van nieuwe impulsen voorzien. Het panel vindt de opleiding hierin proactief en stelt vast dat de opleiding meegaat met trends en aandacht heeft voor maatschappelijke ontwikkelingen.

Het panel vindt dat het didactisch concept voldoende aansluit bij het programma. De opleiding is competentiegericht vormgegeven en de competenties vormen de rode draad in het onderwijsprogramma. Het panel vindt dat de opleiding voldoende verschillende werkvormen inzet en dat er een goede balans is tussen theoretische vakken en praktijkopdrachten.

De door de opleiding geboden SLB is didactisch goed doordacht en maakt onderdeel uit van het programma. Daarnaast worden studenten begeleid tijdens stage en afstuderen door een interne begeleider en vinden intervisiebijeenkomsten plaats.

De opleiding wordt verzorgd door een bevlogen enthousiast jong docententeam. Het management heeft prioriteiten voor ontwikkeling, samenstelling en expertise in het vizier (zoals het aantrekken/opleiden van mastergediplomeerden). Enkele docenten volgen reeds een masteropleiding. Het panel beoordeelt de aanwezige kwaliteiten (expertise) in het docententeam als voldoende om de opleiding te verzorgen. De aanwezige vakkennis en ervaring dekt de breedte van het profiel af waarvoor wordt opgeleid. Voor het panel is het geen issue dat het streven van '70% master' nog niet is bereikt. Daar wordt zichtbaar aan gewerkt. Bovendien beschikt het huidige docententeam over de juiste kwalificaties. Docenten beschikken verder over veel specifieke relaties in het werkveld. In het verlengde hiervan geldt de volgende aanbeveling van het panel: De opleiding kan de breedte van het werkveld waarvoor zij opleidt scherper afbakenen. Binnen die breedte kunnen docenten vervolgens gericht aan de slag, hun contacten onderhouden et cetera. De range aan contacten die docenten nu hebben (maar ook de diversiteit in stageplaatsen die via studenten binnenkomt) laat een versplintering zien die het gevaar met zich meebrengt dat een gezamenlijke SBE focus dun wordt en teveel niches aandacht krijgen. Door de breedte van het werkveld af te bakenen en deze helder te maken voor betrokkenen wordt dat voorkomen. In het verlengde daarvan kunnen docenten wat betreft het panel hun netwerken uitbreiden naar meer marktversterkende platforms, zoals brancheorganisaties. Te denken valt aan bijvoorbeeld de po-raad.

De opleiding beschikt over diverse voorzieningen die toereikend zijn voor het verzorgen van het onderwijs. De voorzieningen zijn in de huidige situatie verspreid over een aantal locaties. Per 2014 wordt de opleiding vanuit één hoofdlocatie (Gymnasion) verzorgd waar les- en sportactiviteiten plaatsvinden. Daarnaast blijft de opleiding samenwerken met NOC*NSF en gebruik maken van de voorzieningen op Papendal.

Het panel heeft tijdens de bezochtdag een indruk van de dislocaties gekregen via een presentatie van studenten en is onder de indruk van de mogelijkheden die deze locaties bieden voor studenten. De toekomst (2014) biedt nog betere vooruitzichten. Het panel ziet daarnaast dat 'kneelpunten' door de opleiding voortvarend worden opgepakt. De aanpak van de roosterproblematiek is daar een voorbeeld van.

De opleiding heeft voldoende instrumenten en gremia beschikbaar die de kwaliteit van de leeromgeving bewaken en borgen.

Alle hiervoor genoemde elementen zorgen ervoor dat volgens het panel sprake is van een samenhangende onderwijsleeromgeving, welke voldoet aan de kwaliteit die van een hbo-bacheloropleiding mag worden verwacht.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **voldoende**.

Standaard 3 Toetsing en gerealiseerde resultaten

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Bevindingen

Systeem van toetsing

Het toetsbeleid van de opleiding is vastgelegd in het *Toetsboek Instituut voor Sport en Bewegingsstudies 2011 - 2012*. Het systeem van toetsing is gericht op het integraal toetsen van competenties, waarbij het separaat toetsen van kennis een belangrijk onderdeel is. De formele regels ten aanzien van toetsing zijn vastgelegd in de *Onderwijs- en Examenregeling*, welke onderdeel is van het *Opleidingsstatuut Domein Sport en Bewegingsstudies 2011-2012*. Het *Toetsboek* en de *Onderwijs- en Examenregeling* worden jaarlijks vastgesteld door de directie van het instituut.

De examencommissie is verantwoordelijk voor de kwaliteitsborging van toetsing en examinering. Met ingang van 2011 heeft de examencommissie haar operationele taken met betrekking tot de kwaliteit van toetsing gemandateerd aan de toetscommissie van Han Sport en Bewegen. De toetscommissie is verantwoordelijk voor het mede vormgeven van het examenbeleid, het doorvertalen van de visie van het instituut op toetsen en beoordelen, het operationaliseren van de visie in het toetsprogramma en het toezien op en ondersteunen bij de kwaliteit van (deel) tentamens. De onderwijsteams zijn verantwoordelijk voor de kwaliteit

(inhoud en uitvoering) van de toetsing en het daarbij horende onderwijs. Daarover zijn zij ook in eerste instantie de gesprekspartner van de studenten.

Het panel stelt vast dat alle competenties op meerdere momenten in het programma worden getoetst, steeds op een hoger niveau. Dit blijkt onder andere uit het document *Toetsprogramma opleiding SBE cursusjaar 2011-2012* waarin in een toetsingstabel per leerjaar is aangegeven welke competenties wanneer en in welke (toets)vorm worden getoetst. In hetzelfde document is in een competentiematrix aangegeven op welk niveau (1, 2 of 3) de competenties worden getoetst. In de *Onderwijs- en Examenregeling 2011-2012* is in de omschrijvingen van de OWE's per OWE aangegeven wat het aantal toetsen is en wat de wijze van toetsen is.

In het toetsbeleid zijn de verschillende toetsvormen uitgewerkt. Voorbeelden van gehanteerde toetsvormen zijn: (integrale) kennistoetsen, beroepsproducten, opdrachten, verslagen, presentaties, onderzoeks- en adviesrapporten, stageverslagen en trainingsschema's. Het panel heeft verschillende toetsen bestudeerd en oordeelt positief over de variatie, het niveau, de relevantie en de inhoud van toetsen. De toetsen sluiten, naar mening van het panel, goed aan op het geboden onderwijs. Voor studenten is de toetsing transparant gemaakt in de OWE studiehandleidingen en de *Onderwijs- en Examenregeling*. Hierin is informatie over de wijze van toetsing en de toetsprocedures opgenomen alsmede over de gehanteerde beoordelingscriteria.

Het panel heeft twintig beoordelingsformulieren bestudeerd en stelt vast dat deze heldere (inhoudelijke) criteria bevatten welke herleidbaar zijn naar de eindkwalificaties. Het panel vindt dat docenten de beoordelingsformulieren consistent en adequaat invullen en dat zij het oordeel in voldoende mate motiveren en toelichten. Ingeval van groepsopdrachten of duo-afstuderen wordt altijd de individuele bijdrage van studenten beoordeeld. Het panel ziet dit ook terug in de beoordelingen. Ingevolde beoordelingsformulieren worden binnen 20 werkdagen door de docent aan de student verstrekt. Wanneer de student dat wenst, kan hij/zij gebruikmaken van een gepland inzagemoment.

Het panel vindt het positief dat tussen docenten en bloktrekkers overleg plaatsvindt over (de ontwikkeling van) toetsing en beoordeling en dat daarbij gebruik gemaakt wordt van beoordelingsformulieren en antwoordmodellen. Ten behoeve van de transparantie naar studenten heeft de opleiding in de studiehandleidingen van alle OWE's beoordelingsformulieren en beoordelingscriteria opgenomen. Studenten zijn tevreden over de toetsing en beoordeling, zo is gebleken uit het gesprek dat het panel met hen voerde. Uit het gesprek bleek dat zij weten aan welke criteria de opdrachten moeten voldoen en dat docenten hen daar daadwerkelijk op beoordelen. Ook de resultaten van de Nationale Studenten Enquête 2012 laten dit beeld zien: 88 procent van de studenten is tevreden over de toetsing en beoordeling

Het systeem van toetsing en beoordeling en de verbetering daarvan heeft de aandacht van de opleiding, zo vindt het panel. De afgelopen jaren heeft de opleiding, binnen de kaders van HAN Sport en Bewegen, veel gedaan aan het neerzetten van een betrouwbaar, valide en transparant toetssysteem. Onder andere door het ontwikkelen van een *marsroute toetsing*,

waarin gefocust wordt op vier elementen: 1) fundament verstevigen, 2) validiteit, betrouwbaarheid en transparantie borgen, 3) procedures uniformeren en 4) documenteren. Op aantal punten zijn al resultaten geboekt, stelt het panel vast. Zo is voor docenten en beoordeelaars het *Handboek Toetsing (2012)* ontwikkeld, waarin afspraken en procedures zijn opgenomen met betrekking tot het ontwikkelen, afnemen, beoordelen, archiveren en evalueren van toetsen. Voor het studiejaar 2012-2013 zet de opleiding in op het verbeteren van de communicatie over de toetsresultaten aan studenten. Vijfenvijftig procent van de studenten (Nationale Studenten Enquête 2012) is hierover tevreden, zo blijkt uit de informatie in de kritische reflectie van de opleiding. De opleiding wil dit verbeteren. Eveneens wordt in 2012-2013 in iedere OWE studiehandleiding de toetsing op eenzelfde wijze beschreven.

Realisatie van de beoogde eindkwalificaties

Algemeen

Het afstuderen is erop gericht dat de student, middels het zelfstandig uitvoeren van een onderzoeksproject, theorie en praktijk kan integreren en dat hij of zij een visie ontwikkelt van ontwikkelingen in het vakgebied van sport en bewegen. De student heeft daarbij de keuze uit twee typen onderzoeksprojecten: het uitvoeren van een onderzoek of het opzetten, uitvoeren en evalueren van een project.

Voordat studenten aan het afstuderen kunnen beginnen, moeten zij aan een aantal voorwaarden hebben voldaan. Deze voorwaarden zijn opgenomen in het *Werkcahier afstudeerfase hoofdfase 3 (2011-2012)*. In het werkcahier staat dat de volgende onderwijseenheden met een voldoende behaald moeten zijn:

- Alle EC uit propedeuse en hoofdfase 1
- Effectiviteit van Handelen
- Stage hoofdfase 2
- Professioneel Handelen en Onderzoek
- Begeleiding & Coaching hoofdfase 3 of Management & Organisatie hoofdfase 3

De studieloopbaanbegeleider beoordeelt of de student aan deze voorwaarden voldoet.

Afstuderen

De opleiding heeft in het *Werkcahier afstudeerfase hoofdfase 3 (2011-2012)* het proces van afstuderen vastgelegd. De opleiding werkt met een zogenoemd afstudeerdossier. Op basis van dit dossier wordt het eindniveau van de student opgemaakt. Het afstudeerdossier van elke student bestaat uit:

- De deeltentamens van de OWE Netwerken (afstudeerrichting SBA) of de OWE Integraal Management (afstudeerrichting SLM);
- Het stage- en onderzoeksproject (bestaande uit een beroepsgerichte stage en een praktijkgericht onderzoek);
- Een integrale toets op eindniveau (niveau 3).

Het feitelijke afstuderen vindt plaats in het vierde jaar van de opleiding en bestaat uit een beroepsgerichte stage en een praktijkgericht onderzoek. De stage vormt veertig procent van het eindcijfer, het praktijkgericht onderzoek weegt voor zestig procent mee in de eindbeoordeling. Tijdens de stage is de student gedurende twee onderwijsblokken (dit zijn twintig weken), 3 dagdelen per week, werkzaam in het werkveld van sport en bewegingseducatie als SBE'er. In dezelfde periode werkt de student aan een praktijkgericht onderzoek. Het praktijkgericht onderzoek bestaat uit het doen van onderzoek of uit het methodisch ontwikkelen van een actief (belevings)concept dat aansluit bij een behoefte en/of trend uit de markt en commercieel haalbaar en innovatief is. Het thema van de afstudeeropdracht wordt bepaald in overleg met de stageorganisatie (dit is vaak de organisatie waar de student ook zijn beroepsgerichte stage loopt). De opleiding beoordeelt de opdracht op relevantie voor het bredere werkveld van sport en bewegingseducatie.

De stage en het praktijkgerichte onderzoek wordt door één of twee studenten uitgevoerd.

Afstudeerwerk

De opleiding kent nog maar één lichting afgestudeerden. Daarvan heeft het panel alle afstudeerdossiers beoordeeld, 15 in totaal. In bijlage 6 is een overzicht opgenomen van de studentnummers waar het panel het afstudeerwerk van heeft bestudeerd.

Het panel stelt vast dat de door haar bestudeerde afstudeerwerken voldoen aan het hbo-bachelorniveau. Uit alle werken blijkt een voldoende analyseniveau van studenten. De probleemstellingen zijn over het algemeen helder geformuleerd en de onderzoeksvragen hebben voldoende relevantie. De opzet en lay-out van de onderzoeksverslagen is degelijk: studenten maken gebruik van de handreikingen die hiervoor zijn gedaan in de stagehandleiding en het afstudeercahier, het Nederlandse taalniveau is voldoende en het gebruik van Nederlandstalige literatuur is ook voldoende. De samenvattingen zijn, met een enkele uitzondering, Nederlandstalig én Engelstalig. Wel kunnen door de opleiding en de studenten nog stappen gemaakt worden als het gaat om het gebruik van Engelstalige bronnen. Deze zijn vooralsnog zeer beperkt. Ook ziet het panel dat bij sommige afstudeerwerken de dataverzameling, naast literatuurbronnen, geschiedt op basis van door de student zelf ontwikkelde meetinstrumenten. Dit betreffen veelal zelf samengestelde vragenlijsten c.q. enquêtes. De kwaliteit en de onderbouwing van deze zelf samengestelde en uitgevoerde enquêtes is voldoende maar verschilt, naar de mening van het panel, nogal.

Op basis van de bestudeerde afstudeerwerken is het wat betreft het panel voor de uitstroomrichting SLM interessant om de positie van SLM in het SBE-veld nader te bekijken, en wellicht steviger te positioneren. Wat betreft het panel past de uitstroomrichting SBA duidelijker in het SBE-profiel en heeft het panel bij sommige SLM eindwerkstukken twijfel in hoeverre de betreffende onderwerpen voldoende binnen het SBE veld passen, bijvoorbeeld wanneer geen sprake lijkt te zijn van 'specifieke doelgroepen'. SBA-werkstukken hebben naar het oordeel van het panel meer een onderzoeks karakter. SLM-werkstukken hebben eerder een sportmarketing karakter. In deze richting komt ondernemerschap ook meer terug.

Beoordeling afstudeerwerk

De beroepsgerichte stage van de student wordt beoordeeld door de praktijkbegeleider van de student. Deze beoordeelt de student aan de hand van de eindkwalificaties van de opleiding. In het stagebeoordelingsformulier is iedere eindkwalificatie geoperationaliseerd in één of meer handelingscriteria op niveau 3 en wordt van de begeleider gevraagd om gemotiveerd aan te geven of de student wel of niet voldoet aan de eindkwalificatie/handelingscriteria. De stage vormt, zoals gezegd, veertig procent van het eindcijfer van de afstudeeropdracht.

Het praktijkgericht onderzoek bestaat uit een onderzoeksverslag en een presentatie. Het onderzoeksverslag telt mee voor zeventig procent en de presentatie voor dertig procent van het eindcijfer van het praktijkgerichte onderzoek. Het onderzoek wordt beoordeeld door de docentbegeleider en een meelezende docent van de opleiding. Daarnaast brengt een lid van de werkveldcommissie advies uit aan deze beoordeelaars. In de beoordeling van het praktijkgericht onderzoek ligt het accent op de competentie kennisontwikkeling. Van deze competentie zijn handelingscriteria op niveau 3 vastgesteld. Deze handelingscriteria dienen als uitgangspunt voor de twee beoordelingsformulieren.

Iedere student wordt individueel beoordeeld, dit geldt zowel voor de stage als voor de onderzoeksopdracht. Om individuele competenties te kunnen beoordelen bij het werken in duo's, wat voorkomt binnen de opleiding, vindt het eindgesprek individueel plaats en wordt hieraan een individuele beoordeling gekoppeld.

Het panel stelt vast dat studenten afstuderen door middel van een afstudeerdossier. Bij de beoordeling van het afstudeerdossier worden alle afzonderlijke onderdelen van dit dossier apart beoordeeld. Het panel vindt de beoordelingscriteria van deze onderdelen duidelijk en relevant. Ook de mededeling in het afstudeercahier dat het eindcijfer voor de stage en de onderzoeksopdracht een gewogen gemiddelde van product één en twee is en dat voor alle onderdelen minimaal een 5.5 moet worden gescoord, is het panel duidelijk. Helder is dat de student voor ieder afzonderlijk onderdeel van het afstudeerdossier een 5.5 moet hebben. Echter, de uiteindelijke totstandkoming van het eindcijfer dat een student ontvangt voor het afstuderen is wat betreft het panel niet transparant. Het panel mist transparantie in de rekenformules die ten grondslag liggen aan de eindbeoordeling en subonderdelen daarbinnen. Afgestudeerden kunnen de totstandkoming van het eindcijfer ook niet verhelderen (deels omdat dit in hun beleving al wat langer geleden is). Wel herkent het panel zich in het uiteindelijke oordeel. Op basis hiervan heeft het panel vertrouwen in de resultaten. Op basis van de gesprekken met docenten is het panel ook overtuigd dat de beoordeling op een gedegen en doordachte manier tot stand komt. Het panel adviseert om de eindbeoordeling duidelijker neer te zetten.

Overwegingen en conclusie

Het panel stelt vast dat de opleiding een duidelijk systeem van toetsing kent. Het is positief over de kwaliteit van de toetsen en de afwisseling in toetsvormen. De toetsen sluiten goed aan op het onderwijs en de te realiseren eindkwalificaties. De opleiding biedt op transparante

wijze inzicht in waar in het programma, wat voor competenties, wanneer, in wat voor vorm en op welk niveau worden getoetst.

De kwaliteit van de toetsen wordt geborgd vanuit de toetscommissie en de examencommissie.

Sinds 2010, naar aanleiding van een interne audit/evaluatie, is de opleiding zichtbaar gaan investeren in de toetskwaliteit en borgingsystematiek. Via de toetscommissie is een marsroute ontwikkeld om de kwaliteit van toetsing en de procedures daarom trend te verbeteren. Het panel stelt vast dat nieuw en transparant toetsbeleid zichtbaar is. Zo heeft de opleiding op een aantal punten reeds uitvoering gegeven aan de marsroute en is op een aantal punten nog werk te verrichten.

Het panel heeft van 15 studenten het afstudeerwerk (scriptie en meer onderdelen uit het afstudeerdossier) bestudeerd en is van oordeel dat de opleiding de beoogde competenties op hbo-bachelorniveau realiseert. Het panel herkent zich in de gegeven oordelen en is het eens met de gegeven eindcijfers. Het panel vraagt in de afstudeerwerken aandacht voor de wijze van dataverzameling: het gebruik van Engelstalige bronnen en de kwaliteit van de gebruikte meetinstrumenten. Daarnaast vraagt het panel in de afstudeerwerken aandacht voor de twee uitstroomrichtingen. Zo is het voor de uitstroomrichting SLM interessant om de positie van SLM in het SBE-veld steviger te positioneren. Wat betreft het panel past de richting SBA beter in het SBE-profiel en heeft het panel bij sommige SLM eindwerkstukken twijfel in hoeverre de betreffende onderwerpen voldoende binnen het SBE veld passen, bijvoorbeeld wanneer geen sprake lijkt van 'specifieke doelgroepen'. Naar de mening van het panel zouden de twee richtingen wat dichter naar elkaar toe kunnen groeien. Zeker als in de toekomst nog een leefstijlvariant aan de afstudeerrichtingen toe wordt gevoegd. Het panel stelt vast dat voor alle onderdelen van het afstudeerdossier de beoordelingscriteria helder zijn. Ook de diverse rollen van de beoordeelaars zijn duidelijk. Onduidelijk voor het panel is de uiteindelijke totstandkoming van het eindcijfer dat een student ontvangt voor het afstuderen is. Het panel mist transparantie in de rekenformules die ten grondslag liggen aan de eindbeoordeling en subonderdelen daarbinnen. Daarnaast ziet het panel, zoals gezegd, een verbeterpunt in de richting van studenten als het gaat over de communicatie over toetsresultaten.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **voldoende**.

3 Eindoordeel over de opleiding

Oordelen op de standaarden

Het visitatiepanel komt tot de volgende oordelen op de standaarden:

Standaard	Oordeel
1 <i>Beoogde eindkwalificaties</i>	Goed
2 <i>Onderwijsleeromgeving</i>	Voldoende
3 <i>Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties</i>	Voldoende

Overwegingen en conclusie

Het visitatiepanel beoordeelt de kwaliteit van de bestaande voltijdse hbo-bacheloropleiding Sport en Bewegingseducatie van Hogeschool Arnhem en Nijmegen als **voldoende**.

4 Aanbevelingen

Naar aanleiding van het bezoek wil het panel de opleiding de volgende aanbevelingen meegeven:

Standaard 2 Onderwijsleeromgeving

- Het panel raadt de opleiding aan het gebruik van internationale literatuur sterker aan te zetten in het curriculum. Het panel denkt hierbij onder meer aan het opnemen van Engelstalige titels op de literatuurlijst.
- Het panel adviseert de opleiding aandacht te blijven besteden aan de invoering/doorontwikkeling van de onderzoeksvaardigheden in het curriculum: de ambities op dit terrein zijn helder en worden door het panel onderschreven. Studenten leren ook op goede manier artikelen te zoeken, gebruik te maken van databases enzovoort, maar producten van latere jaars studenten die het panel heeft gezien getuigen hier nog niet van.
- Het panel is van mening dat de opleiding de breedte van het werkveld waarvoor zij opleidt scherper kan afbakenen. De range aan contacten die docenten hebben (maar ook de diversiteit in stageplaatsen die via studenten binnenkomt) laat een versplintering zien, die het gevaar met zich meebrengt dat een gezamenlijke SBE focus dun wordt en teveel niches aandacht krijgen. Door de breedte van het werkveld af te bakenen en deze helder te maken voor betrokkenen wordt dat voorkomen. In het verlengde daarvan kunnen docenten wat betreft het panel hun netwerken uitbreiden naar meer markt overstijgende platforms, zoals brancheorganisaties. Te denken valt aan bijvoorbeeld de po-raad.

Standaard 3 Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

- Het panel adviseert de opleiding om de eindbeoordeling van het afstudeerdossier, c.q. de totstandkoming van het eindcijfer te verduidelijken.
- Op basis van de bestudeerde afstudeerwerken (opdrachten) is het wat betreft het panel voor de uitstroomrichting SLM interessant om de positie van SLM in het SBE-veld nader te bekijken, steviger te positioneren.

5 Bijlagen

Bijlage 1: Eindkwalificaties van de opleiding

Competentie Les- leidinggeven

Handelingscriteria	N1	N2	N3
De SBE'er:			
1. vertaalt bewegingsactiviteiten en sport in de planmatige voorbereiding van activiteiten en trainingen.	X	X	X X
2. verwerkt wetenschappelijke kennis (pedagogisch, ontwikkelingspsychologisch, fysiologisch, didactisch) in lesplanning en trainingsplanning.	X	X	X
3. analyseert de beginsituatie van deelnemers naar gedragsaspecten, fysieke aspecten en sociaal culturele aspecten. De beginsituatie van de deelnemers wordt specifiek geanalyseerd.	X	X X	X X
4. stelt gedifferentieerde leerdoelen vast in relatie tot vastgestelde kaders.		X	X
5. bereidt activiteiten en trainingen planmatig voor, rekening houdend met accommodatie en materiaal.	X	X	X
6. hanteert methodisch-didactische principes (methodische principes, didactische werkvormen, organisatievormen) die recht doen aan de groep en de individuele deelnemers.		X X X	X X X
7. demonstreert bewegingsvormen op een voor de deelnemer aangepast niveau.	X	X	X
8. werkt doelgericht.		X	X
9. hanteert situatieve begeleidingsstijl.		X	X
10. waarborgt de fysieke veiligheid.	X	X	X
11. past EHB(S)O toe.		X	X
12. stimuleert deelname aan de Nederlandse sport- en bewegingscultuur.	X	X	X
13. werkt aan kwaliteit (kwaliteitszorg, kwaliteitscyclus hanteren).			
14. evalueert proces en product aan de hand van didactische componenten.			
15. rapporteert evaluatie en bijstellingen.			
16. reflecteert op en werkt aan het ontwikkelen van de eigen professionaliteit.			

Competentie Begeleiden

Handelingscriteria	N1	N2	N3
De SBE'er:			
1. voert op correcte wijze begeleidingsgesprekken met deelnemers.			X
2. voert gesprekken met ouders.			X
3. is in zijn handelen gericht op het bevorderen van zelfstandigheid en verantwoordelijkheid en laat deelnemers zelfstandig werken en samenwerken.	X	X	X
4. analyseert het sociale klimaat in een groep en het individuele welbevinden van de deelnemers.		X	X
5. signaleert problemen en belemmeringen in de cognitieve, motorische en sociaal-emotionele ontwikkeling.	X	X	X
6. zorgt voor een prettige sfeer tijdens de activiteiten.	X	X	X
7. waardeert en stimuleert de inbreng van deelnemers.		X	X
8. licht toe welke rol zijn normen en waarden spelen bij de begeleiding van de deelnemers.	X X	X X	X X
9. analyseert de begeleidingsbehoefte van deelnemers/deelnemers en stemt hier de begeleiding op af.		X X	X X
10. benut coachmomenten vóór, tijdens en na sportactiviteiten en evt. wedstrijden.		X	X
11. stemt stijl van coachen af op de individuele deelnemer en de situatie.			
12. hanteert aspecten van het didactische model zodanig dat de sport- en bewegingsactiviteiten als agogisch middel tot hun recht komen.			

Competentie Adviseren

Handelingscriteria	N1	N2	N3
De SBE'er:			
1. past onderzoekstechnieken als het verrichten van (bio)metingen en het afnemen van interviews en vragenlijsten correct toe.			X
2. trekt juiste conclusies op basis van verzamelt materiaal.			
3. brengt mondeling en schriftelijk advies uit met betrekking tot een gezonde actieve leefstijl.	X	X	X
4. stimuleert deelname aan de Nederlandse sport- en bewegingscultuur.	X	X	X
5. presenteert zich als adequaat identificatiefiguur met betrekking tot gedrag en leefstijl.	X	X	X
6. past trainingskundige principes toe bij het samenstellen van plannen, programma's.		X	X
7. past algemene adviesvaardigheden toe:			
- onderhandelt over behoeften			
- weet om te gaan met tegenstrijdige motieven en weerstanden			
- weerstaat de drang naar volledigheid van gegevens			
- beschouwt het vraagesprek als een interventie			
- leidt groepsbijeenkomsten			
- is in staat professionele en persoonlijke context te scheiden			

Competentie Managen

Handelingscriteria	N1	N2	N3
De SBE'er:			
1. ontwikkelt beleids- en werkplan op basis van wetenschappelijke inzichten en maatschappelijke ontwikkelingen.			X
2. ontwikkelt en expliciteert eigen vakconcept.		X	X
3. stelt managementdoelen, werkt methodisch, evalueert en stelt bij.		X	X
4. vertaalt (gemeentelijk) sportbeleid naar sportprogramma's.	X	X	X
5. voert adequaat materiële, financiële, organisatorische beheerstaken uit.			X
6. is proactief, organiseert en leidt overleg tussen scholen, sportaanbieders en lokale overheid.	X	X	X
7. analyseert en stemt BOS-activiteiten op elkaar af.		X	X
8. functioneert als schakelaar en makelaar tussen school en lokale sportorganisaties.	X	X	X
9. past projectmanagement adequaat toe.			
10. accommodatie en middelen worden efficiënt en effectief beheert en gebruikt.			

Competentie Ondernemen

Handelingscriteria	N1	N2	N3
De SBE'er:			
1. is creatief en innovatief (createur van nieuwe sportontwikkelingen/producten).		X	X
2. improviseert adequaat, is creatief, functioneert in onverwachte situaties.			X
3. weet zodanige acties te ontwikkelen dat sportconsumenten aan de organisatie gebonden worden en weet deze nog meer te boeien.	X	X	X
4. heeft inzicht in de motieven, behoeften en mogelijkheden (o.a. financieel, fysiek, bereikbaarheid) van de consument en sponsor die zijn/haar beleidskeuze beïnvloeden.	X	X	X
5. denkt en handelt vanuit "win-win" gedachte.		X	X
6. handelt pro-actief.		X	X
7. speelt in op trends en ontwikkelingen in de maatschappij.	X	X	X
8. werkt zelfstandig.		X	X
9. voert beheerstaken uit.			
10. hanteert kwaliteitscyclus.			

Competentie Samenwerken

Handelingscriteria	N1	N2	N3
De SBE'er:			
1. deelname aan overlegvormen is constructief.	X	X	X
2. kan luisteren naar wat anderen beweegt.		X	X
3. respecteert de inbreng van andere professionals.		X	X
4. handelt integer.	X	X	X
5. leidt vergaderingen.			X
6. organiseert overleg in organisaties waarin hij / zij werkzaam is.		X	X
7. hanteert gemeenschappelijke taal.	X	X	X
8. communiceert in woord en gebaar.	X	X	X
9. stelt belangen van organisatie voorop.			X
10. stemt eigen handelen af op anderen.		X	X
11. bewaakt grenzen van het eigen professional handelen.	X	X	X
12. heeft overtuigingskracht en bevordert teamgeest.		X	X
13. zoekt samenwerking met relevante partners.			X

Competentie Kennisontwikkeling

Handelingscriteria	N1	N2	N3
De SBE'er:			
1. literatuuronderzoek:		X	X
- houdt bij ontwerpen van onderzoeksvoorstellen/ rapporten rekening met de haalbaarheid en hanteerbaarheid;			
- houdt vakliteratuur bij en doet literatuuronderzoek naar nieuwe trends en ontwikkelingen binnen sport en bewegen;			
- neemt deel aan professionele netwerken.			
2. gegevens verzamelen:	X	X	X
- (evalueert en onderzoekt) inventariseert nauwkeurig, volledig en objectief.			
3. gegevens analyseren:			X
- 'analyseert' casussen en dossiers;			
- kijkt kritisch naar eigen handelen en dat van de organisatie.			
4. interpretatie:			X
- verantwoordt keuzes/ werkwijze met behulp van wetenschappelijke kennis;			
- onderbouwing is helder, logisch consistent en actueel;			
- meerdere bronnen zijn gebruikt voor de onderbouwing.			
5. rapportage:			X
- doet voorstel dat generaliseerbaar is naar andere situaties.			

Competentie persoonlijke ontwikkeling

Handelingscriteria	N1	N2	N3
De SBE'er:			
1. gebruikt adequate meetinstrumenten.		X	X
2. maakt heldere SWOT-analyse.	X	X	X
3. communiceert een helder zelfbeeld dat reëel is.		X	X
4. toont omgevingssensitiviteit.		X	X
5. toont initiatief.	X	X	X
6. stelt heldere, effectieve en haalbare doelen (SMART).	X	X	X
7. evalueert doelen en stelt bij; laat eigen ontwikkelingsresultaten zien en vergelijkt deze met doelen (= verantwoordingsbereid).	X	X	X
8. toont ambities aan omgeving en weet omgeving te enthousiasmeren; draagt resultaten en eigen welbevinden uit en enthousiasmeert daarmee omgeving.		X	X
9. creëert draagvlak en mogelijkheden om doelen te bereiken (financieel, ondersteuning, feedback/begeleiding, omstandigheden).			X
10. toont doorzettingsvermogen.	X	X	X

Competentie Werken aan kwaliteit

Handelingscriteria	N1	N2	N3
De SBE'er:			
1. handelt volgens een methodisch/ cyclische benadering van verbeterprocessen volgens de stappen: Plan (planning), Do (uitvoering), Check (toetsing), Act (vervolgactie).		X	X
2. stelt SMART doelen.	X	X	X
3. maakt activiteitenplan.			X
4. maakt gebruik van toetsinstrumentaria.			X

Bijlage 2: Overzicht opleidingsprogramma

Studiejaar 2011-2012

Propedeuse

Het veld en de spelers (S&SP)	Sport en Bewegen, een gezonde zaak (GGL)	De moderne sportorganisatie (O&I)	Evenement management (M&O) (blokstage)
Hoe daag je jongeren uit? 1 (LL&B)	Hoe daag je jongeren uit? 2 (LL&B)	De SBE'er: Begeleider en Coach (B&C)	
Lintstage (LL&B)		Lintstage (B&C)	
Sportvaardigheden	Sportvaardigheden	Sportvaardigheden	Sportvaardigheden

Hoofdfase 1 – Model A

Papendal		Nijmegen	
Sport, bewegen en een gezonde leefstijl (GGL)		Intro Leisure (M&O)	Bedenk een wat nieuws (O&I)
Sporten met een beperking (LLB) (LL&B)	Mensen met een beperking (LL&B)	Sport en bewegen in prachtwijken 1 (S&SP)	Sport en bewegen in prachtwijken 2 (S&SP)
Lintstage (LL&B)		Lintstage (S&SP)	
Sportvaardigheden	Sportvaardigheden	Sportvaardigheden	Sportvaardigheden

Hoofdfase 1 – Model B

Nijmegen		Papendal	
Intro Leisure (M&O)	Bedenk eens wat nieuws (O&I)	Sport, bewegen en een gezonde leefstijl (GGL)	
Sport en bewegen in prachtwijken 1 (S&SP)	Sport en bewegen in prachtwijken 2 (S&SP)	Sporten met een beperking (LL&B)	Smensen met een beperking (LL&B)
Lintstage (S&SP)		Lintstage (LL&B)	
Sportvaardigheden	Sportvaardigheden	Sportvaardigheden	Sportvaardigheden

Uitstroomprofiel Sport en Bewegingsagogie (SBA)

Hoofdfase 2 - SBA

Blok 1	Blok 2	Blok 3	Blok 4
	Innovatief projectmanagement (M&O)	Professioneel handelen en onderzoek (GGL)	
Intervisie		Intervisie	
Kwaliteit van handelen (B&C)	Professioneel coachen (B&C)	Effectiviteit van handelen (LL&B) (7.5 EC)	
SV/Practicum		SV/Practicum	
Stage (LLB = 15 EC)			

Hoofdfase 3 – SBA Model A

Blok 1	Blok 2	Blok 3	Blok 4
Minor		Afstudeerbegeleiding	
		Intervisie	
		Netwerken (S&SP) (7.5 EC)	
		Stage	

Hoofdfase 3 – SBA Model B

Blok 1	Blok 2	Blok 3	Blok 4
Afstudeerbegeleiding		Minor	
Intervisie			
Netwerken (S&SP) (7.5 EC)			
Stage			

Voor studiejaar 2011-2012 gelden er specifieke voorwaarden om voor model B in aanmerking te komen.

Uitstroomprofiel Sport Leisure Management (SLM)

Hoofdfase 2 - SLM

Blok 1	Blok 2	Blok 3	Blok 4
Service management (B&C)		Stage Full time 15 EC	
Practicum Professioneel coachen			
PH&O GGL	PH&O GGL	Stagebegeleiding	
Duurzaam ondernemen (O&I)	Risk management (M&O)		
Intro Leisure (alleen in 11-12) (S&SP)	Maatwerk programma's (LL&B)		
	Practicum		
SV/Practicum Recreatie	SV/Practicum Avontuur		

Hoofdfase 3 - SLM

Blok 1	Blok 2	Blok 3	Blok 4
Afstudeerbegeleiding		Minor	
Stage			
Intervisie			
Integraal management (M&O) (7.5 EC)			

Bijlage 3: Deskundigheden leden visitatiepanel en secretaris

De heer W. Ludeke, voorzitter

De heer Ludeke is ingezet vanwege zijn deskundigheid op het gebied van sport- en bewegingseducatie. Hij is bestuurslid NOC*NSF, aandachtsveld gehandicaptensport. Binnen het NOC*NSF is hij tevens bestuurslid van de adviescommissie Topsport en (tot eind 2008) bestuurslid NISB (Nederlands Instituut voor Sport en Bewegen). Sinds 2003 is hij voorzitter van het Nationaal Paralympisch Comité, dat verantwoordelijk is voor de uitzending van de Paralympische zomer- en winterploegen. De heer Ludeke is voorzitter van het College van Bestuur van de Stichting "De Onderwijsspecialisten"; het bevoegd gezag van 17 cluster-3 en 4 scholen met in totaal ongeveer 3000 leerlingen en 800 medewerkers. Sinds 2010 is hij lid van het College van Bestuur van de PO-Raad; de branche-organisatie voor het Primair Onderwijs, waarbij de besturen van de scholen voor basis- en (voortgezet) speciaal onderwijs zijn aangesloten. Zijn hoofdportefeuille is het (voortgezet) speciaal onderwijs. Hij heeft diverse publicaties met name op het gebied van het speciaal onderwijs op zijn naam staan. Voor deze visitatie heeft de heer Ludeke onze handleiding voor panelleden ontvangen en in een voorbereidende vergadering is hij aanvullend geïnstrueerd over het proces van visitatie en accreditatie in het hoger onderwijs en over de werkwijze van NQA.

Opleiding:

1980 - 2007	Diverse managementcursussen gericht op leiderschap, financieel management, etc.
1973 – 1977	Christelijke Academie Lichamelijke Opvoeding te Arnhem
1969 - 1971	HBS-A

Werkervaring:

2006 – heden	Voorzitter College van Bestuur stichting "De Onderwijsspecialisten"
1997 – 2006	Algemeen directeur SG Mariëndael, tevens voorzitter centrale directie
1988 – 1997	Directeur voortgezet speciaal onderwijs SG Mariëndael
1977 – 1988	Docent bewegingsonderwijs SG Mariëndael (cluster-3 school voor leerlingen met een lichamelijke, meervoudige of verstandelijke beperking en chronisch zieke leerlingen), vanaf 1988 ook adjunct-directeurschap)

Overig:

2010 – heden	Voorzitter van het Jeugdsportfonds Arnhem (Het Jeugdsportfonds stelt kinderen en jongeren waarvan de ouders in een uitkeringssituatie verkeren financieel in staat lid te worden van een sportvereniging)
2010 – heden	Lid van het College van Bestuur van de PO-Raad
2007 – heden	Lid Stuurgroep Regionaal Netwerk Passend Onderwijs Arnhem e.o.
2007 – heden	Lid Regiegroep Regionaal Netwerk Passend Onderwijs in Arnhem, Deventer, Apeldoorn, Gelderse Vallei en voor de Reformatorische scholen in de kamer Ede e.o.
2006 – 2010	Portefeuillehouder Taakgroep Arbeidstoeleiding LVC3
2005 – heden	Lid Lerende Regio Arnhem e.o., een samenwerking tussen de regionale VO en MBO instellingen
2005 – heden	Bestuurslid Samenwerkingsverband VO Arnhem e.o. 13.1, waarvan vanaf 2010 als voorzitter
2004 – heden	Voorzitter Stichting Hersenletsel Gelderland
2004 – 2010	Bestuurslid LVC3, landelijke koepelorganisatie voor cluster-3 onderwijs
2003 – heden	Initiatiefnemer en voorzitter organisatiecomité van "Hét Congres", een jaarlijks landelijk speciaal onderwijscongres, waarvan de laatste twee jaar met een gecombineerd cluster-3 en 4 aanbod

- 2003 – heden Lid van het Algemeen Bestuur van de sportkoepel NOC*NSF
- 2003 – heden Voorzitter van het Nationaal Paralympisch Comité
- 1999 – 2003 Lid Algemeen Bestuur van Gehandicaptensport Nederland
- 1998 – heden Voorzitter Regionaal Expertise Centrum (REC) Groot Gelre (Het REC Groot Gelre is een cluster-3 REC en een federatief samenwerkingsverband tussen 20 Gelderse scholen voor speciaal en voortgezet speciaal onderwijs aan leerlingen met een lichamelijke, verstandelijke of meervoudige beperking en aan chronisch zieke leerlingen).
- 1994 – 1998 Vice-voorzitter Nederlandse Vereniging voor Supported Employment
- 1993 – 1999 Oprichter en voorzitter stichting SARA (Samenwerking Arbeid Regio Arnhem), een toeleidingsproject naar arbeid voor leerlingen met een lichamelijke of verstandelijke beperking

De heer dr. R. Mombarg

De heer Mombarg is ingezet vanwege zijn deskundigheid op het gebied van sport- en bewegingsonderwijs. De heer Mombarg is docent en onderzoeker bij Orthopedagogiek Rijksuniversiteit Groningen waar hij onder andere onderzoek doet naar de relatie tussen motoriek en leren, daarnaast is hij docent leerstoornissen, coördinator diagnostische vaardigheden en coördinator consortium leefstijl voor mensen met een verstandelijke beperking, post-doc cursussen. Bovendien is hij coördinator en docent aan de Academie Lichamelijke Opvoeding te Groningen waar hij onder andere betrokken is bij de ontwikkeling van onderwijs, beleid, coördinator motorische remedial teaching praktijk, post-hbo, contractonderwijs en speciaal onderwijs. Sinds 1998 is hij als docent postdoctorale opleidingen (UPO-G & GZ-opleiding) voor orthopedagogiek (diagnostiek) betrokken bij vroegkinderlijke diagnostiek. Daarnaast ontwikkelt en schrijft hij diverse onderwijsmodulen voor externen. Voor deze visitatie heeft de heer Mombarg onze handleiding voor panelleden ontvangen en in een voorbereidende vergadering is hij aanvullend geïnstrueerd over het proces van visitatie en accreditatie in het hoger onderwijs en over de werkwijze van NQA.

Opleiding:

- 2007 Gepromoveerd: Hulp op Maat voor leerlingen met leerproblemen in het vmbo
- 2003 – 2005 Opleiding tot Gezondheidszorg psycholoog (BIG-geregistreerd)
- 2000 – nu Diverse trainingen (o.a vroegkinderlijke diagnostiek, dyslexie achtergronden en praktijk, Interventies bij kinderen met ADHD en/of PDD-nos, personen met ernstige verstandelijke en meervoudige beperkingen, gedragsproblemen in de sport)
- 1990 – 1994 Faculteit der Pedagogische wetenschappen, Rijksuniversiteit Groningen
Orthopedagogiek, specialisatie: Leerstoornissen en Zeer Moeilijk Opvoedbare Kinderen
- 1986 – 1990 HBO, Academie voor Lichamelijke Opvoeding

Werkervaring:

- 1995 – heden Docent en onderzoeker Orthopedagogiek Rijksuniversiteit Groningen
- 1993 – heden Coördinator en docent Academie Lichamelijke Opvoeding te Groningen
- 1998 – heden Docent postdoctorale opleidingen (UPO-G & GZ-opleiding) voor orthopedagogiek
- 1993 – heden Ontwikkelen en schrijven van diverse onderwijsmodellen voor externen (Seminarium, KVLO, OCW, CHN, Hanzconnect)
- 1994 – 1995 Groepsleider Nieuw Woelwijck: instelling voor verstandelijk gehandicapten
- 1990 – 1994 Docent Lichamelijke Opvoeding aan diverse scholen voor speciaal onderwijs (Dr. J. de Graafschool School voor slechthorende kinderen; Star Numanschool: Praktijkonderwijs)

- 1990 – 1994 Eigenaar van buitensportbedrijf Omni Mobilae
 1988 – 1992 Eigenaar van duikcentrum De Tuimelaar

Overig:

- 2000 – heden Voorzitter, Stichting Mesacosae, Stichtingsbestuur van de studentenvereniging academie voor lichamelijke opvoeding
 2009 – heden Secretaris, Turnvereniging Kracht en Vriendschap, Hoogkerk

Publicaties:

Scientific articles

International

- Vuijk, P.J., Hartman, E., Mombarg, R., Scherder, E., & Visscher, C., (2011). Associations between the Academic and Motor Performance of Children with Learning Disabilities in Dutch Special Education, *Journal of Learning Disabilities* vol. 44 no. 3, 276-282.

Professional publications

- Mombarg, R. (2011). Wii-wil, een onderzoek naar het effect van de Wii-fit op de balansvaardigheden van kinderen. In: Mulierinstituut: Dag van het sportonderzoek 2011 : abstractboek. Amsterdam: Hogeschool van Amsterdam.
- Mombarg, R (2010) Bijdrage aan diverse hoofdstukken; Berkel, M, e.a. (2010); Bewegingsonderwijs aan zeer moeilijk lerende kinderen, Luiting Fonds (ISBN 978 90 72335 45 6).
- Breedveld, K., Bruining, J.W., Dorsselaer, S van, Mombarg, R. & Nootbos, W.(2010) Kinderen met gedragsproblemen en sport, WJH Mulier Instituut 's-Hertogenbosch.
- Mombarg, R., Bos, K.P. van den & Nakken, H., (2009) *Hulp op maat voor leerlingen met leerproblemen in het vmbo*, Tijdschrift voor Orthopedagogiek
- Nakken, H., Mombarg, R. & Koster, M. (2008). Wens of werkelijkheid? Over de diagnose van problemen bij het opvoeden van kinderen met beperkingen en de interventies daarbij. In E.J. Knorth, H. Nakken, C.E. Oenema-Mostert, A.J.J.M. Ruijsenaars & J. Strijker (Eds.), *De ontwikkeling van kinderen met problemen: gewoon anders*. Antwerpen - Apeldoorn: Garant (ISBN 978-90-441-2394-4).
- Mombarg, R (2008). De tussenschotten halen we weg, In E. Schoemaker, *Verslag RAAK-publieksproject*. Groningen, Nederland, p.28-30, Hanzehogeschool, Groningen
- Platform MRT (2007) *Beroepscompetentieprofiel voor motorische remedial teacher*. Zeist: Jan Luiting Fonds
- Mombarg, R. (2007) *Hulp op Maat voor leerlingen met leerproblemen in het vmbo* (proefschrift). Utrecht: Agiel

2011-2012 Publications aimed at the general public

- Mombarg, R. (2011, april). International, UAS meeting. Lezing over opzet en inhoud kenniswerkplaatsen, Hanzehogeschool Groningen, Groningen.
- Mombarg, R. (2011, mei). Het gebruik en de toepassing van de *Wechsler intelligence scales*, Rijksuniversiteit Groningen, Groningen
- Mombarg, R. (2011, juni). Landelijke Sportonderzoeksdag. Plenaire lezing over opzet en inhoud kenniswerkplaatsen/lectoraat Groningen. Nijmegen, Nederland.
- Mombarg, R. (2011, juni). Landelijke Sportonderzoeksdag. *Effect van Wii op balansproblemen bij kinderen in het SBO*. Nijmegen, Nederland
- Mombarg, R. (2011, juni). *De kracht van bewegen*: Presentatie voor de gemeente Groningen. Belang van bewegingsonderwijs voor basisonderwijs (wethouders, vakleerkrachten en schooldirectie)

- Mombarg, R. (2011, november). *Diagnostiek en behandeling van kinderen met DCD*, Opleiding voor GZ-psychologen, postdoctoraal onderwijs. Groningen, Nederland.
- Mombarg, R. (2011, november). *Wii-wil*, presentatie op de landelijke dag van sportonderzoek. Amsterdam, Nederland
- Mombarg, R. (2011). Bijdrage aan revisie ontwikkelingspsychologie; Feldman (2012) *Ontwikkelingspsychologie*, 5^e editie, Pearson.

De heer drs. C.A. van Loon

De heer Van Loon is ingezet vanwege zijn werkvelddeskundigheid op het gebied van sportmanagement. Hij is eigenaar van Van Loon & Werken, waar hij als adviseur, interim manager en coach betrokken is bij sportbeleidsontwikkeling. Als voorzitter van de Nederlandse Vereniging voor Managers in de Sport is hij op de hoogte van de meest recente ontwikkelingen op de gebieden sport, gezondheid en management en sportmanagement. Voor deze visitatie is de heer van Loon individueel geïnstrueerd over het proces van visitatie en accreditatie in het hoger onderwijs en over de werkwijze van NQA.

Opleiding:

2007 – 2010 Opleiding Core – Energetisch therapeut Core Energetic Institute New York
 2005 – 2006 Opleiding Coaching Nieuwe Dimensies Eemnes
 1994 – 1995 Postacademische Opleiding Sportmanagement Groningen
 1967 – 1977 Economische wetenschappen Katholieke Hogeschool Tilburg
 1961 – 1967 HBS-A Willem van Oranje College Waalwijk

Werkervaring:

2005 – heden Zelfstandig ondernemer, eigenaar Van Loon & Werken te Nederasselt
 1999 – 2005 Senior consultant Marktplan Adviesgroep Bussum
 1989 – 1999 Hoofd afdeling Sport & Recreatie gemeente Nijmegen
 1976 – 1989 Consulent sportzaken, bureaucoördinator en wnd. directeur Gelderse Sport federatie
 1973 – 1975 Leraar Economie 's-Hertogenbosch en Nijmegen

De heer D.L.O. van den Ende

De heer Van den Ende is ingezet als studentlid. Hij volgt de hbo bacheloropleiding Sport- en Bewegingseducatie bij Fontys Sporthogeschool te Sittard met als specialisatie wellness. Hij is betrokken bij de Kwaliteitskring binnen deze opleiding. De heer Van den Ende is representatief voor de primaire doelgroep van de opleiding en beschikt over studentgebonden deskundigheden met betrekking tot de studielast, de onderwijsaanpak, de voorzieningen en de kwaliteitszorg bij opleidingen in het domein. Voor deze visitatie is de heer Van den Ende aanvullend individueel geïnstrueerd over het proces van visitatie en accreditatie in het hoger onderwijs en over de werkwijze van NQA.

Opleiding:

2009 – heden Bachelor traject Fontys Sporthogeschool (specialisatie wellness)
 2008 – 2009 Propedeuse Fontys Sporthogeschool
 2002 – 2008 Hoger Algemeen Voortgezet Onderwijs (HAVO)

Werkervaring:

2011 – heden Running Expert, Technical Representative and Model for ASICS
 2010 – 2011 Kracht/conditie/coördinatie trainer OZ
 2008 – 2010 Kracht/conditie/coördinatie trainer MHC
 2008 – 2010 Fitness instructeur TOPFIT Maastricht

Mevrouw M. Snel B HRM & B Ed

Mevrouw Snel is ingezet als NQA-auditor. Zij heeft sinds 2005 als NQA-auditor ervaring met visiteren van bestaande en nieuwe opleidingen in verschillende sectoren binnen het hbo. Daarnaast verzorgt zij trainingen over het visitatie- en accreditatiestelsel en voert zij adviestrajecten uit. Door haar ervaring heeft zij tevens deskundigheid in het beoordelen van afstandsonderwijs. Verder is zij betrokken bij advisering over en beoordeling van EVC-procedures (Erkennen van Verworven Competenties) van aanbieders in het mbo en hbo.

Zij heeft als junior personeelsadviseur gewerkt bij een grote zorginstelling voor verstandelijk gehandicapte mensen waar zij de personele zaken behartigde van ongeveer 200 medewerkers. Zij is getraind als auditor Hoger Onderwijs NQA in samenwerking met Lloyd's Register en heeft in het najaar van 2010 deelgenomen aan de training van de NVAO en is gecertificeerd secretaris. Ook is Merijn Snel erkend assessor voor Investors in People.

Opleiding:

2008 – 2010	Opleidingskunde (Bachelor of Education: Training and Human Development), Hogeschool van Arnhem en Nijmegen
2000 – 2004	Personeel & Arbeid (Bachelor Human Resource Management), Saxion Hogeschool Enschede

Training:

December 2010	Training Expert Investors in People, IiP International (Apeldoorn, Nederland)
November 2010	Training secretaris beoordelen opleidingen in het hoger onderwijs, NVAO
November 2008	Training Assessor Investors in People, IiP UK (Kortrijk, België)
Maart 2004	Training Auditor Hoger Onderwijs, NQA i.s.m. Lloyd's Register

Werkervaring:

2010 – heden	senior auditor, Netherlands Quality Agency
2008 – heden	erkend assessor Investors in People, Netherlands Quality Agency
2005 – 2009	auditor, Netherlands Quality Agency
2004 – 2005	junior personeelsadviseur, de Twentse zorgcentra

Mevrouw drs. I.G.A. Smid

Mevrouw Smid is ingezet als NQA-auditor. Zij heeft een ruime ervaring met visitaties in het hoger onderwijs en heeft vanuit haar functie als adviseur ruime kennis van het onderwijsveld en ontwikkelingen die daar spelen. Mevrouw Smid heeft in het najaar van 2010 deelgenomen aan de training van de NVAO en is gecertificeerd secretaris.

Opleiding:

1994 – 1998	Noordelijke Hogeschool Leeuwarden, Overheidsmanagement
1998 – 2001	Universiteit Twente, Bestuurskunde, Organisatie en Financieel Management

Werkervaring:

1998 – 2000	Universiteit Twente, beleidsadvies Centrum Onderzoek Gezondheidszorg
2001 – 2007	Capgemini Nederland B.V., organisatieadviseur Rijksoverheid & Onderwijs
2007 – heden	Zelfstandig adviseur voor profit en non-profit organisaties (onderwijs en bedrijfsvoering)

Bijlage 4: Bezoekprogramma

Dinsdag 25 september 2012

Tijdstip	Programmaonderdeel	Deelnemers
12.00 – 12.30 uur	Lunch en kennismaking	Panel
12.30 – 15.00 uur	Materiaalbestudering: - Studiemateriaal - Studentmateriaal - Alle door NQA geselecteerde scripties	Panel
15.00 – 15.30 uur	Presentatie door studenten over opleidingsspecifieke voorzieningen (locatie Papendal en nieuwe locatie Gymnasium in Nijmegen)	Panel 3 derdejaars studenten en opleidingscoördinator
15.30 – 18.30 uur	Vervolg materiaalbestudering (inloop spreekuur 16.00 – 16.30)	Panel

Woensdag 26 september

Tijdstip	Programmaonderdeel	Deelnemers
08.30 – 09.30 uur	Gesprek met docenten en lector	Dhr. Edwin van Gastel MSc i.o. Mw. Inger Quanjel MA Mw. Su-Anne van Waes MSc Dhr. Guy Steenweg M Mw. Helene Baarda Mw. drs. Rianne den Heijer Mw. dr. Marije Elferink-Gemser (lector)
09.45 – 10.30 uur	Blok Inhoud II: afgestudeerden over afstudeerfase	Stephan Smoorenburg Bart Sliedrecht Jessie Kok Anique Giesbertz
10.45 – 11.30 uur	Blok Inhoud III: studenten propedeuse en hoofdfase	Paul Verhagen (HF3 SBA) Edwin Mulder (HF2 SBA) Koen Seuren (HF2 SLM) Kim Weidig (HF2 SLM) Janneke van Deelen (HF2 SBA) Manon Smulders (HF3 SLM) Linda Mekkelholt (HF1)

Tijdstip	Programmaonderdeel	Deelnemers
11.45 – 12.30 uur	Blok Inhoud I: docenten (interne begeleiders) en werkveld (externe begeleiders) over afstuderen	Interne begeleiders (docenten): Mw. Diane Kamphuis Dhr. Wilfries Deelen Mw. Katrijn Smulders MSc (promovendus) Dhr. drs. Arnoud van de Ven Externe begeleiders: Mw. Iris Monteiro Mw. Fem Verhoeven Dhr. Martijn Stappers
12.30 – 13.30 uur	Lunchpauze + overleg / extra bestuderen materiaal	Panel
13.30 – 14.15 uur	Gesprek met opleidingsmanagement	Dhr. drs. Tjeerd de Jong (instituu­tdirecteur HAN S&B) Dhr. Joris Hermans MSc (adj.dir.) Dhr. Paul Dresen (opleidingscoördinator SBE)
14.30 – 15.15 uur	Blok Borging: vertegenwoordigers examencommissie, toetscommissie en opleidingscommissie SBE	Dhr. Herman Beerling (voorzitter EC) Mw. Su-Anne van Waes MSc (lid TC SBE) Mw. Nienke Vos (lid TC toetsdeskundige) Dhr. Paul Dresen (voorzitter TC) Mw. Maaïke Oosterink (voorzitter OC SBE)
15.15 – 16.30 uur	Beoordelingsoverleg panel	Panel
16.30 – 17.00 uur	2 ^e gesprek opleidingsmanagement, inclusief afronding	Dhr. drs. Tjeerd de Jong Dhr. Joris Hermans MSc Dhr. Paul Dresen

Bijlage 5: Bestudeerde documenten

Accreditatie SBE 25 en 26 september 2012, documenten ter inzage volgens overzicht NQA

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties	Doc. nummer	Documenten
Documenten met betrekking tot internationale kwalificatieraamwerken of domeinspecifieke referentiekaders, voor zover gebruikt	1.1 1.2 1.3	- Major competenties SBE (beoogde eindkwalificaties) - Opleiding- / beroepsprofiel - Dublin descriptor
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving		
Opleidingsspecifiek onderwijsbeleidsplan	2.5A 2.5B	- Instituutsbeleidsplan (2007-2011) - Jaarplan SBE
Opleidingsspecifiek toetsbeleidsplan	2.6 2.7	- Toetsbeleid - Toetsprogramma SBE '12-'13
Opleidingsspecifiek onderzoeksbeleidsplan (indien relevant)	2.8	- Onderzoeksbeleid
Een representatieve selectie (spreiding in vakgebieden) uit het studiemateriaal, zoals: - Readers, syllabi en essentiële boeken - Moduleboeken en handleidingen of studiewijzers - Projectopdrachten en studentproducten (zie 3.8)	2.9	- Geselecteerde boeken en modulehandleidingen
Verslagen van overleg in relevante commissies en/of organen	2.10	- Map verslagen bijeenkomsten SBE intern (accreditatie, SBE team, curriculum voorzitters/teamleiders) - Map verslagen bijeenkomsten SBE extern (werkveld, (inter)nationaal, klankbord, praktijkbegeleiders)
Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties		
Alle geselecteerde afstudeerproducten uit de overzichtslijst incl. beoordeling. Indien sprake van meerdere varianten kiest het panel, naast de hoofdvariant, voor iedere variant vier extra afstudeerproducten.	3.7 (alumni)	Vier geselecteerde klappers alumni, overige dossiers op USB stick
Overzichtlijst afstudeerders	3.7	In klappers alumni
Een representatieve selectie (spreiding in vakgebieden en beoordeling) van toets-opgaven en feitelijk gemaakte tussentijdse en afsluitende toetsen, werkstukken, opdrachten, beroepsproducten, stageverslagen etc. en de beoordeling ervan	3.8 (steekproef)	Diverse klappers leerjaren per OWE
Documenten, verslagen en reglementen van de examencie., toetscie., OC en/of andere relevante commissies incl. de samenstelling daarvan.	3.9	Vier aparte mappen; toetscommissie, kwaliteitscommissie, examencommissie, opleidingscommissie
Indien niet alle eindkwalificaties (standaard 1) in de eindwerkstukken worden beoordeeld ook producten van enkele studenten inzien waaruit blijkt dat de overige eindkwalificaties (standaard 3) zijn bereikt. B.V. portfolio's, stageverslagen of andere producten.	3.10 (niveau 3)	Diverse mappen per OWE op niveau 3
Kwaliteitshandboek	3.11	- Kwaliteitshandboek

Overig		
Samenvatting en analyse van relevante evaluatieresultaten en relevante managementinformatie	O.3	- Samenvatting en analyse van evaluatieresultaten
Documenten over studenttevredenheid	O.4A en O.4B	- NSE 2011 en NSE 2012
Documenten over docenttevredenheid	O.5	- Map MTO

LEESWIJZER BRONDOCUMENTEN KRITISCHE REFLECTE

Doc nr.	Bronnenlijst KRД	paginanummer KRД	Standaard	Overig
B1	Aanbiedingsbrief Programma Sport en bewegen in de buurt (2011). VWS: Den Haag.	14	1	
B2	Advies- en implementatieplan Toetsing, deel 1 ISBS (2010). HAN Sport en Bewegen: Nijmegen.	38	3	
B3	Advies- en implementatieplan Toetsing, deel 2B SBE (2010). HAN Sport en Bewegen: Nijmegen.	38	3	
B4	Analyse blauwdruk internationalisering SBE (2012). HAN Sport en Bewegen: Nijmegen.	16	1	
B5	Arbeidsmarktmonitor Sport (2011). Kenniscentrum Beroepsonderwijs Arbeidsmarkt: Nijmegen.	14	1	
B6	Beleidsbrief Sport: 'Sport en Bewegen in Olympisch perspectief' (2011). VWS: Den Haag.	6		inleiding
B7	Beleidsplan ISBS (2007). HAN Sport en Bewegen: Nijmegen.	33	2	
B8	BOKS SBE (2012). HAN Sport en bewegen: Nijmegen.	18	2	
B9	Competentieprofiel 2012-2013 SBE (2012). HAN Sport en Bewegen: Nijmegen.	43	3	
B10	Curriculum 2011-2012 SBE (2012). HAN Sport en Bewegen: Nijmegen.			
B11	Curriculum 2012-2013 SBE (2012). HAN Sport en Bewegen: Nijmegen.	21	2	bijlage 4
B12	Cyclische verbetering onderwijsseenheden SBE (2012). HAN Sport en Bewegen: Nijmegen.	41	3	
B13	De kracht van Sport (2007). VWS: Den Haag.	6		inleiding
B14	Differentiëren in Drievoud omwille van kwaliteit en verscheidenheid in het hoger onderwijs (2010). Commissie Toekomstbestendig Hoger Onderwijs Stelsel: Den Haag.	28	2	
B16	Eindniveau SBE (2012). HAN Sport en Bewegen: Nijmegen.	44	3	
B17	Evaluatie Onderwijslocatie Papendal (2011). HAN Sport en Bewegen: Nijmegen.	33	2	

B18	Formatie SBE (2012) HAN Sport en Bewegen Nijmegen	13, 28, 29	1 en 2	bijlage 4
B20 (zie 2.9)	Haal het beste uit je zelf (2010). Bijkerk, L.Bohn Stafleu van Loghum: Houten.	27	2	
B21	Handboek Toetsing (2012). HAN Sport en Bewegen: Nijmegen.	43	3	
B22 (zie 2.9)	Handleidingen Stage SBE (2008-2012) HAN Sport en Bewegen Nijmegen	geen specifieke verwijzing		
B23	HR-beleidsplan (2010). HAN Sport en Bewegen: Nijmegen.	29	2	
B25	Interne Organisatie (2011). HAN Sport en Bewegen: Nijmegen.	13, 29, 40	1, 2 en 3	
B26	Kwaliteitshandboek (2011). HAN Sport en Bewegen: Nijmegen.	13, 35, 45	1, 2 en 3	
B27	Leanproject (2011). HAN Sport en Bewegen: Nijmegen.	32	2	
B28	Leren is actie (2009). HAN Sport en Bewegen: Nijmegen	22	2	
B29	Marsroute Toetscommissie 2012-2015 ISBS (2012). HAN Sport en Bewegen: Nijmegen.	42	3	
B30	Masterplan Talentontwikkeling (2006). NOC*NSF: Arnhem.	14	1	
B31	Medewerkerstevredenheidsonderzoek (MTO) (2011). HAN Sport en Bewegen: Nijmegen.	30, 33	2	
B32	Minorbeleidsplan (2010). HAN Sport en Bewegen: Nijmegen.	17	2	
B34 (zie 2.10 en 3.9)	Notulen adviesorganen SBE (2006-2012). HAN Sport en Bewegen: Nijmegen.	10, 13, 14, 15, 20, 22	1 en 2	
B34 (zie B4 en 2.10)	Notulen overleg Howest Hogeschool Brugge (2012). HAN Sport en Bewegen: Nijmegen.	16	1	
B34 (zie 2.10)	Notulen projectteam accreditatie SBE (2012). HAN Sport en Bewegen: Nijmegen.	21	2	
B34 (zie 2.10)	Notulen teamoverleg en teamleidersoverleg (2008-2012). HAN Sport en Bewegen: Nijmegen.	14, 19, 20, 26, 40	1, 2 en 3	
B35A	NSE 2011 (2011). HAN Sport en Bewegen: Nijmegen.	27, 31, 43	2 en 3	
B35B	NSE 2012 (2012). HAN Sport en Bewegen: Nijmegen.	27, 31, 33, 34, 42, 43, 45	2 en 3	
B36	Olympisch Plan 2028 (2009). NOC*NSF: Arnhem.	6		inleiding
B37	OER (2011). HAN Sport en Bewegen: Nijmegen.	24, 39	2 en 3	
B38	Onderwijsevaluaties (2012). HAN Sport en Bewegen: Nijmegen.	21, 27, 42	2 en 3	
B39	Onderwijs Innovatie Project, SBE leefstijlcoach (2011). Vrije Universiteit: Amsterdam.	14	1	
B40	Onderzoeksbeleid ISBS (2012). HAN Sport en Bewegen: Nijmegen.	46	3	
B41	Opleidingsprofiel (2008). HAN Sport en Bewegen: Nijmegen.	12	1	

B42	Opleidingsprofiel (2012). HAN Sport en Bewegen: Nijmegen.	15	1	
B43A	Opleidingsstatuut (2011). HAN Sport en Bewegen: Nijmegen.	17, 24, 25, 41	2 en 3	
B43B	Opleidingsstatuut 2012-2013. HAN Sport en Bewegen: Nijmegen			
B44	Opleiding Sport- en Bewegingseducatie, aanvraagtoets (2006). Han Sport en Bewegen: Arnhem.	10	1	
B45	Overzicht relatie Dublin Descriptoren en eindkwalificaties (2012). HAN Sport en Bewegen: Nijmegen.	12, 43, 44	1 en 3	
B46	Procedure uitvoering HAN- Topsportregeling (2010). HAN Sport en Bewegen: Nijmegen.	24	2	
B47	Rapportage Interne Audit (2011). HAN Kwaliteitszorg: Nijmegen.	14, 15, 22, 25, 26	1 en 2	
B49	Studieloopbaanbegeleiding SBE Propedeuse (2012). HAN Sport en Bewegen: Nijmegen.	27	2	
B50	Tijd voor Sport (2005). VWS: Den Haag.	6		inleiding
B51	Toetsboek ISBS (2011). HAN Sport en Bewegen: Nijmegen.	37, 39, 40	3	
B52	Toetsing, ontwikkelingen en verbeterplannen (2012). HAN Sport en Bewegen: Nijmegen.	42	3	
B53	Toetsprogramma SBE (2011). HAN Sport en Bewegen: Nijmegen.	37, 38, 42	3	
B54	Toetsprogramma SBE (2012). HAN Sport en Bewegen: Nijmegen.	42	3	
B55	Trendrapport Bewegen en Gezondheid 2008-2009 (2010). TNO Kwaliteit van leven: Leiden.	6		inleiding
B56	Visie op leren en onderwijs (2012). HAN Sport en Bewegen: Nijmegen.	23	2	
B57	Visie sportvaardigheden SBE (2012). HAN Sport en Bewegen: Nijmegen.	18	2	
B58	Vijfstappenplan Ontwikkeling Zelfsturing (2009). Jakobs, L. HAN Sport en Bewegen: Nijmegen.	23	2	
B59	Vraag en aanbod van Sport- en Bewegingseducatoren, Onderzoek naar het beroepscompetentieprofiel van de Sport- en Bewegingseducator en de macrodoelmatigheid van de opleiding Sport- en Bewegingseducatie (2006). Kenniscentrum Beroepsonderwijs Arbeidsmarkt: Nijmegen.	10, 11	1	
B61	Werkcahier onderzoeksproject (2011), Han Sport en Bewegen: Nijmegen	44	3	
B62	Werkveldonderzoek (2012). HAN Sport en Bewegen: Nijmegen.	15, 45	1 en 3	

Bijlage 6: Overzicht bestudeerde afstudeerwerken

Hieronder een overzicht van de studenten van wie het panel de afstudeerwerken heeft bestudeerd. Conform de regels van de NVAO zijn alleen de studentnummers opgenomen.

1. 451518
2. 450763
3. 439502
4. 450799
5. 463546
6. 436664
7. 417395
8. 453460
9. 419108
10. 429793
11. 454949
12. 444084
13. 456987
14. 450755
15. 458562

Bijlage 7: Verklaring van volledigheid en correctheid

Netherlands Quality Agency

Verklaring van volledigheid en correctheid van de informatie

Betreffende de visitatie van de

Opleiding: 006A2012.01 Sport en Bewegingseducatie

Instelling: Hogeschool van Arnhem en Nijmegen

Visitatiedatum: woensdag 26 september 2012

Ondergetekende: *P. Dijksema*

vertegenwoordigend het management van de genoemde opleiding,

in de functie van: *o.pl coördinator*

verklaart hierbij dat alle informatie ten behoeve van de visitatie van de genoemde opleiding in volledigheid en correctheid ter beschikking wordt gesteld, *waaronder informatie over alternatieve afstudeerroutes die momenteel en/of gedurende de afgelopen 6 jaar (hebben) bestaan*, zodat het visitatiepanel tot een op juiste feiten gebaseerde oordeelsvorming kan komen.

Handtekening:

Datum: *13 sept 2012*

